

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2135930

OBEC A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

2011

Adela Sekáčová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE**

NÁZOV FAKULTY

OBEC A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	6218800 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	Lucia Palšová, JUDr. PhD.

2011

Adela Sekáčová, Bc.

Pod'akovanie

Chcela by som sa poďakovať všetkým osobám, ktoré mi boli nápomocné pri písaní diplomovej práce za ich spoluprácu a ochotu pomôcť. Najmä sa chcem poďakovať pani JUDr. Lucii Palšovej PhD. za odborné vedenie a užitočné rady pri vypracovaní diplomovej práce.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Bc. Adela Sekáčová čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu „ Obec a ochrana životného prostredia“ som vypracovala samostatne. Použila som literatúru, ktorú v plnom rozsahu citujem.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak hore uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre,.....

.....

Abstrakt

SEKÁČOVÁ, Adela: Obec a ochrana životného prostredia: (Diplomová práca) – Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja. Vedúci diplomovej práce: JUDr. Lucia Palšová, PhD. – Nitra, 2011.

Diplomová práca je zameraná na ochranu životného prostredia vo vybranej obci Šajdíkove Humence. Hlavným cieľom práce je na základe analýzy zhodnotiť súčasný stav životného prostredia v danej obci a plnenie povinností obce, priblížiť problematiku ochrany v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny, následne navrhnúť opatrenia, ktoré by prispeli k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci. Na úseku vodného hospodárstva hodnotíme ochranu podzemných a povrchových vôd, ich znečisťovanie a možnosti čistenia. Na úseku odpadového hospodárstva sa zaoberáme nakladaním s komunálnym odpadom, zberom, separáciou a likvidáciou odpadu, hodnotíme aktuálny stav odpadového hospodárstva v obci a realizáciu zákonov, nariadení a predpisov. Následne na základe analýzy súčasného stavu aktivít na podporu ochrany životného prostredia navrhujeme riešenia na ich zlepšenie doplnením aktivít, ktoré v obci absentujú. Prínos a význam diplomovej práce spočíva v množstve informácií a poznatkov o území popisovanej obce ako i v jej komplexnosti. Zaoberá sa pojmami, ktoré sú z hľadiska životného prostredia dôležité, navrhuje opatrenia, ktoré by mali napomôcť k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci a prispieť k väčšej spolupráci medzi obcou a obyvateľmi

Kľúčové slová: obec, životné prostredie, vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo, ochrana prírody a krajiny

Abstract

SEKÁČOVÁ, Adela: A municipality and protection of the environment: (Final year thesis) – the Slovak Agricultural University in Nitra. Faculty of European studies and Regional development. A head of the thesis: JUDr. Lucia Palšová, PhD. – Nitra 2011.

The thesis concentrates on protection of the environment of selected municipality Šajdíkove Humence. The main aim of this thesis is on the basis of the analysis to judge the situation of the environment in given municipality and fulfilment of obligations from legal viewpoint, to elucidate the matter of protection of the management of water supplies, waste economy and in the field of protection the nature and country, in consequence to suggest protective treatment measure that would improve protection of the environment in given municipality. In the sphere of the management of water supplies we evaluate protection of underground and surface water, their pollution and the possibility of their cleaning. In the sphere of waste economy we deal with communal waste, its salvage, separation and waste disposal, we evaluate contemporary situation of waste economy in municipality and realization of laws, rules and directions. A close analysis of the present amount of the activities, that support protection of the environment, suggests solutions to the problems and completes activities which we can't find in this municipality. A great contribution and importance of this thesis rests on the quantity of information and experiences about the territory of given municipality as well as in its complexity. It deals with conceptions that are very important from the environ. point of view, it suggests protective treatment measures that could help to improve protection of the environment in the municipality and also improve cooperation between this municipality and its inhabitants.

Key words: municipality, environment, management of water supplies, waste economy, protection of the nature and country

Obsah

Zoznam tabuliek	9
Zoznam skratiek a značiek.....	10
Úvod.....	11
1. Ochrana životného prostredia v obci	13
1.1 Vymedzenie pojmu životné prostredie.....	14
1.2 Ochrana prírody a krajiny	17
1.2.1 Ochrana drevín.....	17
1.2.2 Lesný pôdny fond	19
1.3 Ochrana na úseku vodného hospodárstva	19
1.3.1 Spôsoby znečistenia vôd a hodnotenie kvality vôd	19
1.3.2 Čistenie odpadových vôd.....	21
1.3.3 Ochrana podzemných vôd a povrchových vôd.....	22
1.4 Odpadové hospodárstvo	23
1.4.1 Práva a povinnosti obce na úseku odpadového hospodárstva	24
1.4.2 Spôsob likvidácie odpadov	24
1.4.3 Biologický odpad.....	27
1.4.4 Zber komunálneho odpadu	27
1.4.5 Nebezpečný odpad.....	28
2. Cieľ práce.....	30
3. Metodika práce	31
3.1 Obec Šajdíkove Humence	31
3.2 Metodika práce.....	31
3.3 Materiál a metódy	32
4. Vlastná práca.....	34

4.1	Analýza právnych predpisov na úseku ochrany životného prostredia v obci, konkrétne v oblasti vodného hospodárstva, v oblasti odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny	34
4.1.1	V oblasti ochrany prírody a krajiny:	34
4.1.2	V oblasti vodného hospodárstva:	35
4.1.3	V oblasti rybárstva:	37
4.1.4	Na úseku verejných odvodov a kanalizácií:	37
4.1.5	Na úseku odpadového hospodárstva:	38
4.2	Zhodnotenie súčasného stavu vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a ochrany prírody a krajiny v popisovanej obci	40
4.3	Zhodnotenie prieskumu verejnej mienky	58
4.4	Návrh opatrení a odporúčaní na zlepšenie súčasného stavu životného prostredia v obci.....	66
5.	Záver	70
	Zoznam použitej literatúry	71
	Prílohy.....	73

Zoznam tabuliek

Tab.1	[Spotreba hnojív v kg na ha pôdy]	43
Tab.2	[Množstvo odpadov v tonách v rokoch 1996 – 2000]	46
Tab.3	[Množstvo objemného odpadu v tonách za roky 2006-2009]	50
Tab.4	[Množstvo odvezeného odpadu za roky 2006-2009]	51
Tab.5	[Množstvo komunálneho odpadu v tonách za roky 2006-2009]	52
Tab.6	[Rozdelenie respondentov podľa pohlavia]	58
Tab.7	[Rozdelenie respondentov podľa vekovej skupiny]	59
Tab.8	[Rozdelenie respondentov podľa dosiahnutého vzdelania]	60
Tab.9	[Miera účasti občanov na zasadnutiach obecného zastupiteľstva]	60
Tab.10	[Rozdelenie respondentov podľa stupňa dôležitosti, ktorú prisudzujú problémom kvality pitnej vody v obci]	61
Tab.11	[Najčastejšie problémy s čistením odpadových vôd podľa odpovedí respondentov]	62
Tab.12	[Rozdelenie respondentov podľa vyjadrenia čo by privítali vo svojej obci z hľadiska odpadového hospodárstva]	62
Tab.13	[Rozdelenie respondentov podľa účasti na separovanom zbere odpadov]..	63
Tab.14	[Rozdelenie komodít podľa počtu odpovedí respondentov]	63
Tab.15	[Rozdelenie respondentov podľa možností likvidácie biologického odpadu]	64

Zoznam skratiek a značiek

NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
CHKO	Chránená krajinná oblasť
JRD	Jednotné roľnícke družstvo
NL	Nebezpečné látky
ČOV	Čistička odpadových vôd
EÚ	Európska únia
Kg	Kilogram
T	Tona
Z. z.	Zbierka zákonov
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
NEAP	Národný environmentálny akčný program
POH	Program odpadového hospodárstva
OSN	Organizácia spojených národov
BSK	Biochemická spotreba kyslíku
OÚ ŽP	Obvodný úrad životného prostredia
OcÚ	Obecný úrad
PO	Právnická osoba
FO	Fyzická osoba

Úvod

Životné prostredie treba chápať ako priestor, v ktorom sa všetci nachádzame, v ktorom žijeme. Nenájde sa ani začiatok ani koniec, nenájde sa hranica vymedzenia tohto priestoru. Je všade okolo nás. Akákoľvek nerovnováha, akýkoľvek problém, ktorý vzniká v jednom štáte, je prepojený na iný štát, na inú lokalitu. Z toho dôvodu sa k problému ochrany životného prostredia musí pristupovať systematicky na celej Zemi. Každý má právo na kvalitné životné prostredie, ale taktiež povinnosťou každého je chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo vo svojom okolí.

Témou diplomovej práce je Obec a ochrana životného prostredia. Hlavným cieľom práce je na základe analýzy zhodnotiť súčasný stav životného prostredia v danej obci a plnenie povinností obce, priblížiť problematiku ochrany v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny, následne navrhnúť opatrenia a odporúčania, ktoré by prispeli k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci.

Daná téma bola zvolená z dôvodu, že problematika ochrany v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny je problematikou celosvetovou, nielen konkrétne Slovenska, alebo obce. Zvýšené nároky ľuďstva pri zabezpečovaní svojich potrieb majú za následok poškodzovanie, znečisťovanie a devastáciu životného prostredia. Často sa oddávajú riešenia konkrétnych situácií.

Diplomová práca je rozdelená na časti. Vo všeobecnej časti je zameraná na vysvetlenie pojmov ako je ochrana životného prostredia, odpadové hospodárstvo – odpady, spôsoby likvidácie odpadov, vodné hospodárstvo – spôsoby znečistenia vôd, čistenie odpadových vôd, kvalita pitnej vody a iné, a na popísanie kompetencií, ktoré má obec na úseku ochrany životného prostredia. Vlastná práca je zameraná na analýzu právnych predpisov a zhodnotenie súčasného stavu životného prostredia v obci Šajdkove Humence na úseku odpadového hospodárstva, na úseku vodného hospodárstva a na úseku ochrany prírody a krajiny.

Prieskum verejnej mienky bol uskutočnený formou anonymných dotazníkov a na ich základe sme zhodnotili názory obyvateľov na ochranu životného prostredia zabezpečovanú obcou. Na základe analýz boli navrhnuté návrhy opatrení a odporúčaní na zlepšenie životného prostredia v danej obci. Záver diplomovej práce tvorí ucelený pohľad

na ochranu životného prostredia z pohľadu kompetencií obce porovnaný s výsledkami získanými vyhodnotením dotazníkov.

Ako bolo spomínané, problémy znečisťovania sú celosvetové. Životné prostredie je už veľmi zničené a preto sú štátom vydávané rôzne zákony, aby toto zamorovanie už nepokračovalo. Nemôžeme sa zamýšľať čo s odpadom, ale nad tým, aby sme odpad neprodukovali, aby sa vzniknutý odpad dal znovu využiť a nie odložiť. Je potrebné uvedomiť si, čo človek svojím konaním činí, komu ubližuje a taktiež si uvedomiť, že každé ubližovanie má svoju odplatu. Príroda je mocná ale trpezlivá, človek malý ale chamtivý. Táto nerovnica má často svoju dohru.

1. Ochrana životného prostredia v obci

Ochranou životného prostredia sa rozumejú činnosti, pomocou ktorých sa predchádza, obmedzuje a odstraňuje znečisťovanie alebo poškodzovanie životného prostredia. Zahŕňa ochranu všetkých zložiek životného prostredia i ochranu životného prostredia ako celku. Cieľom ochrany je starostlivosť o zachovanie zdravého, produktívneho a estetického prostredia. Starostlivosťou sa taktiež rozumie zlepšovať kvalitu životného prostredia v súlade so všetkými zásadami trvalo udržateľného života. (Stred'anský et al, 2005)

Podľa Ústavy Slovenskej republiky je obec základom územnej samosprávy a taktiež je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky. Združuje občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. (Sotolář, 2003)

Na úseku starostlivosti o životné prostredie je právne postavenie obce podmienené tým, že obec:

- vzniká na základe zákona a zákon vymedzuje kompetencie,
- ako subjekt územnej samosprávy je i subjektom verejnej správy.

Prostredníctvom orgánov obce (obecné zastupiteľstvo, starosta obce) a ďalších orgánov zriadených obcou (obecná polícia, obecná rada, komisie) zabezpečuje plnenie úloh starostlivosti o životné prostredie. (Tureková, Cálíková, 2003)

Kompetencie obce pri ochrane životného prostredia:

- rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- zabezpečuje verejno-prospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene, odvádzanie odpadových vôd,
- chráni a zveľaďuje životného prostredie,
- obstaráva a schvaľuje územno-plánovaciú dokumentáciu,
- kompetencia v oblasti stavebného úradu,
- správa vodného hospodárstva.

(Belajová, Balážová, 2004)

Obec ako subjekt environmentálneho práva

Obec uplatňuje svoju právomoc rôznym spôsobom:

- prostredníctvom normotvornej činnosti (vydáva všeobecne záväzné nariadenia)
- v rámci správneho konania rozhoduje o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb
- uzatváraním verejnoprávných zmlúv
- prostredníctvom iných úkonov (Košičiarová et al, 2002)

Všeobecne záväzné nariadenia

Všeobecne záväzné nariadenia obec vydáva vo veciach samosprávy i vo veciach, v ktorých plní úlohy štátnej správy. Nariadenie je záväzné pre všetky subjekty a osoby pôsobiace na danom území. Na vydávanie vo veciach územnej samosprávy nepotrebuje splnomocnenie zákona. Podľa zákona č. 369/1990 Zb. a zákona č. 302/1991 Zb. je samospráva oprávnená vydávať Všeobecne záväzné nariadenia, ktoré majú *primárny* charakter. Vo veciach prenesenej štátnej správy môžu vydávať Všeobecne záväzné nariadenia výlučne na základe splnomocnenia zákona. Z právneho hľadiska majú takéto nariadenia *sekundárny* charakter. (Košičiarová et al, 2002)

1.1 Vymedzenie pojmu životné prostredie

Podľa Černáka (2008) životné prostredie predstavuje komplex, ktorý pozostáva z prírodných a umelých prvkov. Je to rozsiahli a vnútorne diferencovaný celok. Ide o komplexný mnohozložkový systém tvorený fyzikálnym, chemickým, biologickým a sociálnym prostredím, v ktorom človek žije a realizuje svoje potreby (biologické, materiálne, sociálne a kultúrne). Životné prostredia najskôr musíme dôkladne poznať, aby sme ho mohli následne zdokonaľovať a chrániť. E.P Odun (1977) definuje životné prostredie ako komplex vzťahov medzi organizmami a ich okolím.

Říha (1974) zasa charakterizuje životné prostredie ako otvorený systém, ktorý sa neustále utvára. Formovaný je ako výsledok obojstranných vzťahov spoločnosti a všetkých zdrojov prírody.

Krajina je heterogénna časť zemskeho povrchu. Skladá sa z ekosystémov, ktoré sa vzájomne ovplyvňujú a tvoria otvorený systém, v ktorom prebieha výmena látok medzi krajinou ako celkom – systémom- okolím. (Forman, Godron, 1993)

Noskovič (2003) charakterizuje životné prostredie ako prostredie, ktoré poskytuje všetky podmienky pre biologické funkcie živého organizmu. Toto prostredie predstavuje okolitý svet organizmov. Medzi organizmami a prostredím sú vzájomné vzťahy a bez prostredia nemôže organizmus existovať.

Životného prostredia možno rozdeliť na:

Umelé – vzniklo ako interakcia medzi človekom a prostredím vplyvom pôsobenia ľudskej činnosti. Prostredie sa delí na obytné, športové, pracovné, rekreačné a liečebné.

Prírodné – pôvodné prostredie, ktoré vzniklo nezávisle od človeka. Pre rozvoj ľudskej spoločnosti je nevyhnutné.

Východisko platnej právnej úpravy ochrany životného prostredia tvorí Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 2/1998 Z. z., ústavného zákona č. 9/1999 Z. z. a ústavného zákona č. 90/2001 Z. z. Ústava vymedzuje, že prírodné liečivé zdroje, vodné tok, podzemné vody a nerastné suroviny sú vo vlastníctve štátu. Každý má právo na kvalitné životné prostredie, každý je povinný chrániť životné prostredie a nikto nesmie ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie nad mieru únosného zaťaženia stanovenú zákonom.

Základné zásady ochrany životného prostredia a povinnosti fyzických a právnických osôb pri ochrane životného prostredia vymedzuje zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona NR SR č. 127/199 Z. z. zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. a zákona č. 211/2000 Z. z. Zákon vychádza z princípu trvalo udržateľného rozvoja a vysvetľuje pojem ako napríklad životné prostredie, únosné zaťaženie územia, znečisťovanie, poškodzovanie a ochrana životného prostredia. (Noskovič et al, 2003)

Environmentálna politika

Dôležitý význam pre vznik environmentálnej politiky mala konferencia s názvom Konferencia OSN o životnom prostredí človeka, ktorá sa konala v roku 1972

v Stockholme. Bola to prvá konferencia, ktorá venovala pozornosť environmentálnemu vedomiu ľudí. Zo začiatku sa environmentálna politika sústredila len na ochranu životného prostredia, až neskôr sa začala sústrediť i na ľudské aktivity majúce negatívny dopad na životné prostredie. (Košíčiarová et al, 2002)

Environmentálnu politiku v SR ovplyvnili tieto dokumenty:

- zásady štátnej koncepcie tvorby a ochrany životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov
- štátna koncepcia ekologickej politiky
- NEAP I
- NEAP II
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky

(Košíčiarová et al, 2002)

Zásady a priority štátnej environmentálnej politiky v SR:

- Ochrana ovzdušia
- Dosiahnutie minimalizácie odpadov, ich správne využívanie a zneškodňovanie
- Zabezpečenie ochrany pôd
- Zabezpečenie ochrany a racionálneho využívania prírodných zdrojov i krajiny a zachovanie biologickej rozmanitosti
- Ochrana vôd pred znečistením a zabezpečenie dostatočného množstva pitnej vody

V súčasnej dobe systém práva životného prostredia tvorí:

- Ochrana životného prostredia pred environmentálnymi rizikami
- Zabezpečenie zdravého stavu životného prostredia
- Starostlivosť o životné prostredie ako celok
- Starostlivosť o jednotlivé zložky životného prostredia

(Košíčiarová et al, 2002)

Ministerstvo životného prostredia SR zriadilo Slovenskú inšpekciu životného prostredia, ktorá je inštitúciou kontroly so zákonnými oprávneniami udeľovať sankcie a tiež predstavuje dôležitý nástroj na presadzovanie legislatívy životného prostredia do praxe. Vznikla zlúčením dvoch organizácií Štátnej vodohospodárskej inšpekcie a Štátnej technickej inšpekcie ochrany ovzdušia. (www.sizp.sk, 2010)

1.2 Ochrana prírody a krajiny

Všeobecne sa pod ochranou prírody a krajiny rozumie:

- Obmedzovanie zásahov, ktoré poškodzujú, ohrozujú alebo ničia vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu a zároveň odstraňovanie takýchto zásahov
- Starostlivosť o ekosystémy

Zákon rozlišuje: - všeobecnú ochranu prírody a krajiny

- osobitnú ochranu prírody a krajiny

Za chránené sa považuje:

- biotop
- genofond
- voľne žijúci živočích a rastúca rastlina
- interakčný prvok
- biocentrum a biokoridor
- krajinný prvok, ktorý je významný
- drevina, ktorá rastie mimo lesa
- územný systém ekologickej stability (Košičiarová et al, 2002)

1.2.1 Ochrana drevín

Dreviny predstavujú významnú zložku životného prostredia. V krajine plnia najmä ekologické a environmentálne funkcie. Cieľom ochrany drevín je ich udržiavanie v dobom zdravotnom stave, aby mohli plniť svoje funkcie. Výrub drevín sa uplatňuje len vo výnimočných prípadoch, ktoré musia byť odôvodnené. Obec je povinná i nariadiť žiadateľovi o výrub, aby uskutočnil náhradnú výsadbu drevín. Ak nemožno uložiť

náhradnú výsadbu, uloží obec finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty drevín. Výrub drevín, ktoré sú chránené nepatrí do kompetencie obce. (Krištof et al, 2003)

Funkcie drevín:

- *Hydrická* – vplyv na hospodárenie s vodou
- *Klimatická* – vplyv na mikroklímu prostredia, napr. zmierňovaním teplotných extrémov, zvyšovaním relatívnej vlhkosti, zachytávaním prachu a pod.
- *Pôdoochráná* – ochrana pôdy pred vonkajšími deštruktívnymi procesmi (vodná a veterná erózia)
- *Rekreačná a liečebná* – využívanie liečivého účinku drevín, oddych a turistika
- *Biotická* – zachovanie rozmanitosti živočíchov, rastlín a mikroorganizmov
- *Krajinnotvorná a estetická* – dotváranie krajinného prostredia (Krištof et al, 2003)

Obce nie sú podľa zákona o ochrane prírody oprávnené prejednávať priestupky. Priestupky a správne delikty môžu prejednávať len okresné úrady a Slovenská inšpekcia životného prostredia. (Krištof et al, 2003)

Správneho deliktu a priestupku sa dopustí ten, kto:

- porušuje podmienky vykonávania činností určené v rozhodnutí o súhlase podľa § 82,
- neoznami výrub dreviny,
- poškodzuje dreviny,
- uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia,
- vyrúbe alebo dá pokyn na výrub dreviny bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

Zákazy na úseku ochrany drevín:

Zakazuje sa poškodzovať a ničiť dreviny. Pod poškodzovaním drevín sa rozumie každé konanie, ktoré môže trvalo znížiť ekologické a estetické funkcie drevín alebo môže zapríčiniť ich odumretie. Drevinu možno poškodiť i pri ošetrovaní alebo pri údržbe. Ošetrovanie drevín by preto mali vykonávať odborne spôsobilé fyzické a právnické osoby. (Krištof et al, 2003)

1.2.2 Lesný pôdny fond

Lesný pôdny fond predstavujú pozemky, ktoré sú trvalo určené na plnenie funkcií lesov. Pozemky, ktoré sú súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu sa nemôžu vyhlásiť za lesné pozemky. (Krištof et al, 2003)

Lesnými pozemkami sú:

- pozemky nad hornou hranicou stromovej vegetácie vo vysokohorských oblastiach, s výnimkou zastavaných pozemkov a ich príjazdových komunikácií
- pozemky bez lesných porastov, ktoré slúžia lesnému hospodárstvu (napr. lesné cesty)
- pozemky porastené lesnými drevinami, ktoré plnia funkcie lesov (Krištof et al, 2003)

1.3 Ochrana na úseku vodného hospodárstva

Voda predstavuje nevyhnutnú podmienku života, hospodárskeho a civilizačného vývoja. Postupne vznikol vzťah medzi vodou a spoločnosťou. Zvyšovaním životnej úrovne, rastom výroby a zvyšovaním počtu obyvateľov sa zvýšila i potreba zásobovania kvalitnou vodou. Spoločnosť má zvýšené požiadavky na vodu, ale na druhej strane dochádza k zvýšeniu znečistenia vodných zdrojov. (Piatrik et al, 2007)

Cieľom zákona o vodách . 184/2002 Z. z. je chrániť vody pre ich spoločenský význam a nenahraditeľnosť. Účelom je riadiť ich odber, nakladanie s nimi, starostlivosť o ich čistotu a ich účelné a hospodárne využívanie. Zákon taktiež upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb. (Tureková, Cálíková, 2003)

1.3.1 Spôsoby znečistenia vôd a hodnotenie kvality vôd

Miesto, kde sa voda nachádza v technickej a ekonomickej vy užívateľnej forme sa nazýva vodný zdroj. (Stred'anský et al, 2005)

Pri hodnotení kvality vody pozorujeme:

- a) fyzikálne vlastnosti
- b) chemické vlastnosti
- c) biologické vlastnosti

Voda, ktorá nie je vhodná na daný účel a musí byť upravená sa považuje za znečistenú vodu. (Stred'anský et al, 2005)

Znečistenie môže byť:

- *fyzikálne*, zapríčiňujú ho najmä nerozpustné prímеси anorganického a organického pôvodu,
- *chemické*, znečistenie spôsobujú prímеси v tuhom, kvapalnom alebo plynnom skupenstve a sú vo vode rozpustné ako napríklad kyseliny, dusičnany, chloridy a iné,
- *biologické*, spôsobujú ho rôzne druhy organizmov, najnebezpečnejšie sú choroboplodné mikroorganizmy a zvláštnu pozornosť si vyžadujú rádioaktívne látky, ktoré sú veľmi nebezpečné (Stred'anský et al, 2005)

Medzi spôsoby znečisťovania podzemných vôd patria najmä:

- úniky odpadových vôd z kanalizácie a žúmp,
- vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do horninového prostredia,
- úniky škodlivých látok pri havarijných a prevádzkových stavov,
- vymývanie látok z pôdy a hornín,
- priesaky zo skládok komunálnych a priemyselných odpadov, skladov hnojív,
- infiltrácia znečistených povrchových vôd a zrážkových vôd. (Stred'anský et al, 2005)

Znečistenie povrchových vôd:

Povrchové vody predstavujú zdroj pitnej a úžitkovej vody. Taktiež slúžia na chov rýb či rekreačné účely. Podstatnú časť škodlivín tvoria odpadové vody a odpadové látky, ktoré narúšajú biologickú rovnováhu vôd ako aj ich samočistiacu schopnosť. (Černák, 2008)

Väčšina odpadových vôd a odpadov obsahuje patogénne zárodky a preto je potrebné venovať pozornosť hygienickým aspektom. Čistotu povrchových vôd ovplyvňujú anorganické soli, toxické látky, látky uhl'ovodíkové typu, rádioaktívne odpadové vody a prvky spôsobujúce eutrofizáciu. (Stred'anský et al, 2005)

1.3.2 Čistenie odpadových vôd

Vody, ktoré obsahujú rôzne látky sú veľmi nebezpečné pre živú prírodu. Napríklad detergenty a saponáty prispievajú k úhynu vodných vtákov, ropné produkty a pesticídy pôsobia toxicky na všetky vodné živočíchy a znečistenou vodou sa šíria pôvodcovia rôznych chorôb. Znečisťovanie vodných tokov sústavne rastie a spôsobujú ho komunálne odpadové vody, poľnohospodárstvo, doprava a iné. (Kvasničková et al, 2002)

Podľa Noskoviča (2003) za odpadové vody možno považovať vody v obciach, domoch, závodoch, zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach, kde majú vody po použití zmenenú akosť. Odpadovými vodami sa považujú i priesakové vody z odkalísk a hnojísk.

Podľa pôvodu znečistenia sa odpadové vody rozdeľujú na:

- a) *Splaškové odpadové vody* – pochádzajú najmä zo sociálnych zariadení, kúpeľní a práčovní. Hlavný podiel znečisťujúcich látok pripadá na fekálie a moč.
- b) *Komunálne odpadové vody* – sú to zväčša vody zo sídelných útvarov.
- c) *Priemyselné odpadové vody* – závisia od technológie výroby, použitých surovín a od ďalších faktorov. Priemyselné vody v porovnaní so splaškovými vodami majú vyššiu koncentráciu prítomných látok a tiež sa vyznačujú vysokou mineralizáciou spôsobenou vysokou koncentráciou chloridov a iných solí (draselných a sodných).
- d) *Poľnohospodárske odpadové vody* – zdrojmi týchto vôd je rastlinná výroba (erózia pôdy, pesticídy, priemyselné hnojivá, odpady z rastlín,...), živočíšna výroba (močovka, hnojovica, hnojovka, silážne šťavy) a ostatné látky (odpadové vody z poľnohospodárskych výrobných objektov a ropné látky).

Samočistiaca schopnosť vody:

Samočistenie je schopnosť tečúcich a stojatých vôd sa zbavovať znečisťujúcich látok a tak znova obnovovať svoju čistotu. Ide o súhrn fyzikálnych, biologických a chemických procesov, ktoré vo vodách prebiehajú prirodzene .Ak je vody silne organicky znečistená a nemá dostatok kyslíka rozklad má povahu hnitia a jeho výsledkom sú jedovaté látky (amoniak, metán, merkaptán a iné). (Noskoviča et al,2003)

Spôsoby čistenia odpadových vôd:

- *mechanické čistenie* – predstavuje prvú fázu čistenia a vo väčšine prípadoch je nepostačujúca. Odstraňujú sa minerálne a organické prímеси. Plávajúce tukové látky sa zachytávajú v lapačoch tuku. Plávajúce nečistoty ako drevo, papier, lístie a podobne sa zadržujú pomocou česiel alebo sít. Hrubé prímеси sa usádzajú v lapačoch piesku. Najúčinnšie mechanické čistenie sa však dosiahne v usadzovacích nádržiac. Voda cez nádrže preteká veľmi pomaly a z vody sa odstráni až 80 % jemných prímесí,
- *chemické čistenie* – dopĺňa mechanické čistenie a zlepšuje sa usadzovanie alebo sa voda dezinfikuje. Pri dezinfekcii sa využíva chlór a preto sa musí uskutočňovať opatrne nakoľko voľný chlór je škodlivý.
- *biologické čistenie* – podobá sa samočistiacim procesom. Základom sú biochemické rozkladné procesy.

Podľa správy o stave životného prostredia v SR v roku 2001 sa na území SR nachádza 346 čistiarní odpadových vôd. (Noskoviča et al,2003)

1.3.3 Ochrana podzemných vôd a povrchových vôd

Podľa Čermáka (2008) môžeme ochranu podzemných vôd rozdeliť na:

- a) primárnu – aktívnu ochranu podzemných vôd
- b) sekundárnu – pasívnu ochranu podzemných vôd

Primárna ochrana – zahŕňa rôzne činnosti (dozor, prieskum, princípy a technicko-organizačné postupy), práve predpisy, stavebné objekty (nádrže, drenáže a podobne) a kontrukčno-tehnologické opatrenia. Cieľom je zabrániť prenikanie znečistenia do podzemných vôd.

Sekundárna ochrana – uplatňuje sa pri zdrojoch znečistenia, kde už nastalo znečistenie podzemných vôd. Sekundárna ochrana predstavuje asanáciu a zaraďujú sa sem protihavarijné opatrenia, personálne zabezpečenie a materiálno-technické zabezpečenie.

Asanácia sa robí:

- odstránením hornín, ktoré sú znečistené škodlivými látkami,

- odstránením podzemnej vody obsahujúcej škodlivé látky,
- odstránením priameho zdroja znečistenia,
- odstránením znečisťujúcich látok z hladiny podzemných vôd,
- chemickým zneškodňovaním škodlivých látok. (Čermák, 2008)

Opatrenia na úseku ochrany povrchových vôd:

- vyhovujúcim spôsobom zneškodňovanie odpadových vôd,
- zrušenie zastaralých výrobných zariadení, ktoré majú veľkú produkciu znečistenia,
- zavádzanie nízkoodpadových a bezodpadových technológií,
- zvýšenie ochrany pri doprave a manipulácii so škodlivými látkami,
- budovaním čistiarní odpadových vôd,
- zvýšenie kontrolnej činnosti nad dodržiavaním povinností, ktoré vyplývajú zo zákonov (Čermák, 2008)

1.4 Odpadové hospodárstvo

Podľa Soldána (2005) každá činnosť či výrobná, alebo nevýrobná produkuje množstvo odpadov. Ich bezpečné, ekologické a ekonomicky výhodné zneškodňovanie alebo racionálne využitie predstavuje v dnešnej dobe dôležitú úlohu pri ochrane životného prostredia. Nebezpečenstvo, ktoré vyplýva z hromadenia odpadov si musia uvedomiť výrobcovia i široká verejnosť. Odpady predstavujú problém, ktorý sa týka celej spoločnosti.

Účelom odpadového hospodárstva je:

- a) predchádzať vzniku odpadov,
- b) obmedzovať tvorbu odpadov,
- c) využívať odpady ako zdroj energie,
- d) zhodnocovať odpady recykláciou,
- e) zneškodňovať odpady spôsobom, ktorý nepoškodzuje životné prostredie a neohrozuje zdravie ľudí

- f) zaraďovať komunálne odpady podľa Katalógu odpadov, viesť a uchovávať ich evidenciu (Šooš, 2007)

1.4.1 Práva a povinnosti obce na úseku odpadového hospodárstva

Podľa Galoviča (2004) je obec vo vzťahu ku komunálnemu odpadu, ktorý vzniká na jej území držiteľom a vzťahujú sa na ňu všetky povinnosti držiteľa. Obec je povinná zaviesť vhodný systém zberu odpadov v obci, zabezpečuje zberné nádoby, kde občania môžu odovzdávať oddelený komunálny odpad v rámci separovaného zberu a frekvenciu jeho zberu. Taktiež musí stanoviť, ktoré zložky sa budú separovať a akým spôsobom. Ďalšou povinnosťou obce je vypracovať program odpadového hospodárstva. Program odpadového hospodárstva sa vypracúva v súlade so zákonom o odpadoch a pre odpady uvedené v Katalógu odpadov.

Odpady sa podľa vyhlášky MŽP SR o zaradení odpadov zaraďujú do červeného zoznamu, žltého zoznamu a zeleného zoznamu odpadov.

1.4.2 Spôsob likvidácie odpadov

- *Skládkovanie* – je považované za najstarší a najrozšírenejší spôsob zneškodňovania odpadov. Priestor alebo zariadenie kde sa odpad uskladňuje trvalo za účelom jeho zneškodnenia sa nazýva skládka. Skládky sa rozdeľujú na: skládky odpadov na interný odpad, skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný a skládky odpadov na nebezpečný odpad. Skládky nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie.

Skládkovať je zakázané:

- tekuté odpady ak nie sú v uzavretých nádobách,
- odpady, ktoré môžu zapríčiniť hromadné ochorenie zvierat alebo šírenie infekčných chorôb,
- horľaviny I. triedy a látky, ktoré sú samozápalné,
- nádoby, ktoré obsahujú plyny pod tlakom,
- odpady zo zdravotných a iných zariadení bez dekontaminácie,
- výbušné odpady. (Stred'anský et al, 2005)

- *Spaľovanie* – predstavuje termické zneškodňovanie odpadov. Výhodou spaľovania je znižovanie objemu odpadu až o 90 % a možnosť využiť vzniknutú energiu na diaľkové vykurovanie. Nevýhodou tohto spôsobu zneškodňovania odpadov je znečisťovanie ovzdušia, nároky na vhodnú lokalitu, problémy s likvidáciou popola a vysoká finančná náročnosť spaľovacích zariadení. Podmienkou prevádzky spaľovacieho zariadenia je zabezpečenie odkladania odpadu (škvára, popolček z kotlov a popolček z odlučovačov). (Stred'anský et al, 2005)
- *Recyklácia* – sa zaraďuje medzi najmodernejšie spôsoby využívania odpadov a možno ju definovať ako opätovné použitie materiálu. Druhotné suroviny, ktoré sa získavajú recykláciou sú lacnejšie. Hlavný význam recyklácie je v znižovaní ekologickej záťaže zložiek životného prostredia.

Odpady je možné zhodnocovať rôznym spôsobom:

- skladovanie odpadov
- získavanie energie alebo paliva
- prečistenie oleja a jeho nové použitie
- obnova zásad a kyselín
- recyklácia alebo spätné získavanie kovov, kovových zlúčenín a iných organických materiálov
- regenerácia rozpúšťadiel

V roku 2001 bol zákonom o odpadoch zriadený Recyklačný fond. Účelom fondu je sústred'ovanie finančných prostriedkov na podporu zberu, spracovania a zhodnotenia:

- odpadových olejov
- papiera
- skla
- plastov
- opotrebovaných pneumatík
- opotrebovaných batérií a akumulátorov,
- vozidiel,

- odpadov z kovových obalov,
  - elektrických a elektronických zariadení
  - kombinovaných viacvrstvových materiálov (Stred'anský et al, 2005)
- *Kompostovanie* – znamená premenu organických látok na materiál vhodný na poľnohospodárske účely (humus). Kompostovaním sa výrazne znižuje objem tuhého komunálneho odpadu. Kompost je považovaný za vysoko stabilné hnojivo a živiny, ktoré obsahuje sa do pôdy uvoľňujú pomaly. Zabezpečujeme ním rastlinám dostatok živín počas celej vegetácie, vylepšujeme fyzikálno – mechanické vlastnosti pôdy a obohacujeme pôdu o humus a organické látky. (Stred'anský et al, 2005)

Podľa Čermáka a Kebíška (2008) môžeme kompostovať všetky organické látky, ktoré spĺňajú normu STN 46 5735 (Priemyselné komposty). Táto norma stanovuje najvyššie prípustné množstvo toxických stopových prvkov, ktoré sa môžu v kompostovateľných odpadoch nachádzať. Do kompostu je zakázané používať suroviny s nadlimitným obsahom cudzorodých látok. Taktiež by sa nemali používať odpady, ktoré obsahujú masť, ropné uhľovodíky, ťažké kovy, pesticídy a rôzne nerozložiteľné prímеси. K zriadeniu a prevádzke kompostárne potrebuje obec súhlas orgánu štátnej správy a v pripravenom pláne musia byť dodržané platne legislatívne podmienky. Kompostáreň nesmie ohrozovať životné prostredie.

Kompostovanie poznáme:

- *Domáce kompostovanie* znamená kompostovanie bioodpadu a ak sa doplní o ekonomickú motiváciu môžeme dosiahnuť zníženie produkcie zmesového komunálneho odpadu.
- *Komunitné kompostovanie* sa používa najmä pre skupinu domov, záhradkársku kolóniu, menšiu obec a podobne. Pri tomto spôsobe kompostovania je nutné určiť zodpovednú vyškolenú osobu, ktorá sa bude o kompost starať.
- *Komunálne kompostovanie* sa realizuje v bioreaktoroch alebo na hromadách a zväčša je plne mechanizované. Tento typ kompostovania vyžaduje oddelený zber biologického odpadu a jeho pravidelný odvoz na kompostáreň. (Soldán et al, 2005)

1.4.3 Biologický odpad

Podľa zákona č. 24/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o odpadoch začal od 1. januára 2006 platiť zákaz zneškodňovať biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a ďalšej zelene na pozemkoch fyzických osôb, právnických osôb a občianskych združení ak sú súčasťou komunálneho odpadu. Obec by mala zaviesť systém nakladania s týmto odpadom na území obce. Systém zabezpečí, že odpad sa nedostane do spaľovne odpadov, na skládku odpadov, nebude nelegálne ukladaný na čierne skládky alebo spaľovaný na súkromných priestranstvách.

Obecné kompostovanie má veľa výhod:

- nízke investičné náklady a malé prevádzkové náklady,
- jednoduchý spôsob zriaďovania,
- využívanie kompostu priamo na mieste vzniku,
- jednoduchú organizáciu a vysokú flexibilitu
- najmä možnosť zapojiť verejnosť do organizácie odpadového hospodárstva.

Zriaďovanie obecných kompostovník je v kompetencii miestnych samospráv a obce ich môžu zriadiť len na vlastnom pozemku, prípadne na pozemku, ktorý ma obec prenajatý. Výsledkom je komunitný kompost, ktorý už nie je považovaný a evidovaný ako odpad. (Moňok, 2009).

1.4.4 Zber komunálneho odpadu

Podľa Čermáka (2008) obec o spôsobe zberu komunálneho odpadu rozhoduje samostatne. Zber odpadu môže obec zabezpečovať sama pomocou vlastných zamestnancov, alebo môže túto činnosť vykonávať niekto iný, no len na základe zmluvy uzatvorenej s obcou.

Využívajú sa rôzne spôsoby zberu odpadu:

- a) *Donáškový systém* – kontajnery sú rozmiestnené na verejných priestranstvách, do ktorých môžu obyvatelia nosiť vytriedené suroviny. Používa sa pre všetky druhy zbieraných komodít ako papier, sklo, plasty, textil, bioodpad a kov.

- b) *Vrecový systém* – spočíva v rozdání vriec do každej domácnosti a v daných termínoch sa tieto vrecia odvážajú. Okrem bioodpadu sa môže zbierať do týchto vriec všetok odpad. Vrecový systém je najvhodnejší pre obce.
- c) *Mobilný systém* – špeciálne kontajnery sú pristavené v obci. Obyvatelia sú informovaný obecným rozhlasom o mieste a čase pristavenia špeciálnych kontajnerov.
- d) *Stacionárny spôsob* – obyvatelia môžu odpad nosiť na zberné miesta alebo do Zberného dvora. Je vhodný pre obce. (Čermák, 2008)

Zberný dvor

Zriaďuje sa najmä v oblastiach s vyššou hustotou obyvateľstva a je vhodný na separovaný zber. Vysokú kvalitu vytriedených surovín zaisťuje neustála obsluha v týchto zariadeniach.

Zberný dvor je vhodný na tieto odpady:

- záhradný odpad
- veľkoobjemový odpad
- pneumatiky
- autobatérie
- malé množstvo stavebnej sute
- kovový odpad
- chladničky a mrazničky
- elektronický odpad
- papier, plasty a sklo (www.tssenica.sk, 2010)

1.4.5 Nebezpečný odpad

Nebezpečný odpad je odpad, ktorý mal aspoň jednu nebezpečnú vlastnosť (toxicitu, infekčnosť, výbušnosť, dráždivosť, oxidovateľnosť a podobne) a môže byť nebezpečný pre zdravie obyvateľstva ale taktiež pre životné prostredie. Podľa platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve je zakázané zmiešavať alebo riediť jednotlivé druhy nebezpečných odpadov. Pri zbere a preprave by mal byť nebezpečný odpad vhodne zabalený a označený podľa predpisu. Nebezpečné odpady sa zneškodňujú prednostne pred

ostatnými odpadmi. Patria sem odpady produkované najmä priemyselnými odvetvami, rádioaktívny odpad a odpad z nemocníc a bitúnkov. (Piatrik, 2007)

Podľa Kvasničkovej (2002) je 14 druhov nebezpečných odpadov, ktoré sú rozdelené do piatich skupín a sú priložené ku Katalógu odpadov. Nebezpečné odpady obsahujú najmä arzén, kyanid a ortuť. Ďalej sa sem zaraďujú odpadové oleje, odpady organických látok používaných ako zariadenia obsahujúce toxické látky. Takéto odpady podliehajú sprísnenému režimu a manipulovať s nimi môžu iba osoby alebo podniky na základe oprávnenia vydaného ministerstvom.

Nebezpečné odpady majú 12 nebezpečných vlastností:

- horľavosť
- výbušnosť
- ekotoxicitu
- akútnu toxicitu
- oneskorený účinok
- infekčnosť
- rádioaktivitu
- následnú nebezpečnosť
- u organických peroxidov tepelnú nestálosť
- oxidáciu
- uvoľňovanie jedovatých plynov
- žieravosť

2. Cieľ práce

Životné prostredie je neodlučiteľnou súčasťou ľudskej spoločnosti. Jeho ochrana sa týka každého z nás.

Podľa zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešli na obce i kompetencie na úseku ochrany životného prostredia.

Hlavným cieľom diplomovej práce je zhodnotiť súčasný stav životného prostredia v obci Šajdíkove Humence v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny. Následne základe získaných výsledkov navrhnúť opatrenia, ktoré by prispeli k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci.

Na dosiahnutie hlavného cieľa, boli stanovené parciálne ciele diplomovej práce:

- Analýza právnych predpisov na úseku ochrany životného prostredia, konkrétne v oblasti vodného hospodárstva, v oblasti odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny
- Zhodnotenie a analýza súčasného stavu vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a ochrany prírody a krajiny v obci Šajdíkove Humence
- Zhodnotenie prieskumu verejnej mienky
- Návrhy opatrení a aktivít na podporu ochrany životného prostredia v obci

3. Metodika práce

3.1 Obec Šajdíkové Humence

Obec Šajdíkové Humence patrí do okresu Senica a do Trnavského kraja. Nachádza sa v severozápadnej časti Záhorskej nížiny, v povodí rieky Myjava. Svojím katastrálnym územím susedí s mestom Senica, obcami Dojč a Borský Mikuláš. K okresu Senica sa daná obec územnosprávne pripojila v roku 1942. Za samostatnú obec bola vyhlásená Župným úradom v Bratislave v roku 1927 a názov dostala podľa najrozšírenejšieho priezviska Šajdík. Obec je pomerne malá s počtom obyvateľov 1105 a rozlohou 1552 ha. 01.01. 2007 zaznamenala obec 80. Výročie svojho vzniku.

Obec má bohatú históriu a dominantným kompozičným princípom z hľadiska priestorovej charakteristiky sú lesné porasty, ktoré obec obklopujú z troch strán. Reliéf územia je podmienený intenzívnou eolickou činnosťou a má charakteristickú presypovú moduláciu. Presypy dosahujú dĺžky až 1 km a výšky 40 m oproti okolitému terénu. Povrch územia tvorí piesková naplavenina. Najväčšiu časť rozlohy katastra obce tvoria poľnohospodárska a lesná pôda. Nerastná surovínová základňa obce je tvorená zásobami piesku. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny do obce zasahuje veľkoplošné chránené územie CHKO Záhorie.

Občianska vybavenosť je zastúpená nekomerčnou sociálnou vybavenosťou a komerčnou vybavenosťou. V roku 1957 bolo založené JRD a v 80. Rokoch bola zriadená lesná škôlka. Taktiež je v obci závod na ťažbu a úpravu zlievarenských pieskov Kerkosand a.s.. (PHSR)

3.2 Metodika práce

Vznik diplomovej práce prebiehal v niekoľkých etapách. Po stanovení cieľa bolo potrebné preštudovať nazhromaždenú odbornú literatúru a poznatky. Potrebné informácie a údaje na vypracovanie mojej práce boli získané z literatúry venujúcej sa životnému prostrediu a jeho ochrane, ktorá bola zapožičaná v mestskej knižnici Senica. Taktiež bolo čerpané zo zákonov, z interných materiálov poskytnutých Obecným úradom Šajdíkové Humence, z odborných časopisov a z osobných rozhovorov s vedúcimi firmy Kerkosand, a. s. a závodu Lesná škôlka SR. Dôležitá časť informácií pochádza z rozhovorov s obyvateľmi obce.

3.3 Materiál a metódy

Pri vypracovaní diplomovej práce boli použité viaceré metódy:

- *metóda štúdia odbornej literatúry*

Každá práca musí vychádzať z teoretického základu, zo štúdia nazhromaždených poznatkov a informácií. Preto bola pri jej vypracovaní použitá najmä metóda analýzy dostupnej literatúry. Literatúra nám priblížila základné pojmy, ktoré sú z hľadiska životného prostredia dôležité. Taktiež bolo potrebné oboznámiť sa s ochranou životného prostredia z pohľadu legislatívy. Nazhromaždený materiál bol po podrobnom preštudovaní rozanalyzovaný. Potrebné časti boli vyselektované.

- *metóda vysvetľujúceho opisu*

Metóda vysvetľujúceho opisu bola použitá z dôvodu potreby nájsť medzi rôznymi zdrojmi vzájomné prepojenia a súvislosti.

- *analýza popisovanej obce*

Na základe analýzy bol hodnotený aktuálny stav životného prostredia v obci.

- *Metóda priameho rozhovoru*

Veľké množstvo informácií a údajov bolo získaných práve touto metódou. V mesiacoch júl a august 2010 bol vykonaný rozhovor so starostom obce Šajdíkove Humence a taktiež s pracovníkmi obecného úradu, so starostom, pracovníčkami na úseku životného prostredia, matriky, stavebného dozoru. V auguste 2010 bola absolvovaná návšteva firmy Kerkosand, a. s. a závodu Lesná škôlka SR. Dôležité informácie mi priamo poskytli vedúci zamestnanci týchto firiem.

- *SWOT analýza*

Analýza bola vykonaná s cieľom podrobného zmapovania situácie v obci a uvedomenia si životného prostredia, v ktorom obyvatelia obce žijú. Pomocou metódy boli zhodnotené silné a slabé stránky obce, príležitosti a ohrozenia obce v oblasti ochrany životného prostredia.

- *metóda dotazníka*

Pomocou metódy dotazníka bol vykonaný prieskum verejnej mienky. Dotazníky boli anonymné a zisťovali sa názory obyvateľov obce na ochranu životného prostredia. Dotazníkov bolo rozdanych 200 kusov, návratnosť bola 149 kusov.

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v marci 2011 a dotazníky boli roznesené osobne.

Cieľ dotazníka:

- zistiť názory obyvateľov na ochranu životného prostredia v obci z hľadiska ochrany životného prostredia zabezpečovanú obcou

Výskumný predpoklad:

- dodržiavanie kompetencií obce v oblasti ochrany životného prostredia v obci z pohľadu obyvateľstva

Cieľová skupina :

- obyvateľstvo obce Šajdíkove Humence

Okrem cieľovej skupiny boli i ďalšie rozdelenia respondentov a to: podľa pohlavia a podľa dosiahnutého vzdelania. Údaje získané z dotazníka boli následne analyzované a na metódou analýzy a syntézy boli vypracované závery z dotazníkového prieskumu.

- *metóda zhodnotenia výsledkov, záverov a opatrení*

Záverom každej práce je spracovanie získaných údajov. Venovala som sa vlastným postrehom týkajúcich sa životného prostredia v obci a na ich základe som sa snažila navrhnúť opatrenia, ktoré by prispeli k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci.

Materiály- primárne zdroje informácií získané z priameho rozhovoru, z dotazníkového prieskumu a sekundárne zdroje informácií – právne predpisy, štatistické údaje Štatistický úrad SR, internetové zdroje.

4. Vlastná práca

4.1 Analýza právnych predpisov na úseku ochrany životného prostredia v obci, konkrétne v oblasti vodného hospodárstva, v oblasti odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny

Problémy ochrany životného prostredia sú celosvetové. Životné prostredie je už veľmi zničené a preto sú štátom vydávané rôzne zákony, aby toto zamorovanie už nepokračovalo. Zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešlo na obce veľké množstvo kompetencií v oblasti ochrany životného prostredia. Práva obce sú vymedzené rôznymi zákonmi, vyhláškami a nariadeniami vlády.

Šiesty oddiel Ústavy SR sa priamo dotýka ochrany životného prostredia a podľa článku 44. má každý právo na priaznivé životné podmienky, každý je povinný životné prostredie chrániť a zveľaďovať. Nerastné bohatstvo, prírodné liečivé zdroje, vodné toky a podzemné vody sú podľa článku 4 Ústavy vo vlastníctve Slovenskej republiky.

Obec môže vydávať Všeobecne záväzné nariadenia s pôsobnosťou na svojom území. Toto nariadenie je schvaľované obecným zastupiteľstvom a nesmie odporovať Ústave ani ostatným zákonom Slovenskej republiky. Každý obyvateľ obce je povinný Všeobecne záväzné nariadenie obce dodržiavať.

4.1.1 V oblasti ochrany prírody a krajiny:

Podľa *Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny* v znení neskorších predpisov obec zabezpečuje:

- vo veciach ochrany drevín vykonávanie štátnej správy v prvom stupni,
- na úseku náhradnej výsadby zabezpečovanie úloh,
- prijímanie oznámení o výrube drevín z dôvodu ohrozenia zdravia alebo života človeka, alebo škody na majetku
- ukladanie opatrení nutných na ozdravenie dreviny vlastníkom pozemku, na ktorom drevina rastie,
- podľa § 47 vyznačuje dreviny, ktoré sú určené na výrub,

- obstaráva a schvaľuje dokument starostlivosti o dreviny
- vydáva všeobecne záväzné nariadenia v ktorých ustanovuje informácie o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene
- zabezpečuje ochranu domácich zvierat pred nelegálnym usmrčováním a týraním ako i plnenie povinností majiteľov domácich zvierat.

Základné práva a povinnosti:

- chrániť prírodu a krajinu pred poškodzovaním, ničením a ohrozovaním je povinnosťou každého občana
- nesmie byť narušený stav významného krajinného prvku a ani ohrozená alebo oslabená jeho ekologicko – stabilizačná funkcia
- ak niekto zasiahne svojou činnosťou do ekosystémov, je povinný vykonať nápravné opatrenia na vlastné náklady

4.1.2 V oblasti vodného hospodárstva:

V *Zákone č. 384/2009 Z. z.*, ktorým sa mení a dopľňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú stanovené nasledovné kompetencie obce:

- vydáva vyjadrenia na domové žumpy
- vydáva vyjadrenia k stavbám na rekreáciu a k stavbe rodinného domu
- v inundačnom území malých vodných tokov vydáva súhlas na stavby
- vydáva povolenia pre odber podzemných a povrchových vôd pre potreby domácností
- vydáva povolenia na odvodňovanie do 5 ha
- vydáva povolenia na osobitné užívanie vôd

Podľa zákona o vodách sa za nakladanie s vodami považuje:

- odvádzanie a vypúšťanie povrchových a podzemných vôd,
- vypúšťanie odpadových vôd do povrchových a podzemných vôd,
- odber povrchových vôd a podzemných vôd na rôzne účely jej použitia,

- zadržiavanie, vzdúvanie a znižovanie hladiny povrchových a podzemných vôd,
- využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov,
- využívanie energetického potenciálu podzemných vôd,
- všetky ostatné činnosti, ktoré využívajú vlastnosti povrchových a podzemných vôd.

Práva a povinnosti obce

Podľa zákona č. 364/2004 obec na úseku štátnej vodnej správy:

- a) rozhoduje vo veciach:
  - povolenia na odber povrchových a podzemných vôd, ich iné užívanie pre potreby občanov, uskutočnenie, odstránenie a zmenu vodných stavieb, ktoré súvisia s odberom (§ 21 a § 26),
  - v ktorých je príslušná povoľovať vodnú stavbu,
  - povolenia čerpania a vypúšťania podzemných vôd do povrchových alebo podzemných vôd (§ 21),
  - povolenia na osobitné užívanie vôd a stavieb na odvodňovanie pozemkov do výmery 5 ha (§ 21 a § 26),
  - súhlasu na stavby v inundačných územiach malých vodných tokov (§ 27),
  - uloženia opatrení pri poškodení verejnej kanalizácie alebo verejného vodovodu (§ 55).
- b) vedie evidenciu o vodách (§ 29)
- c) prejednáva priestupky na úseku ochrany vôd, vodných stavieb a vodných tokov (§ 77)
- d) vykonáva štátny vodoochranný dozor v rozsahu svojej pôsobnosti a na odstránenie zistených nedostatkov môže uložiť opatrenia podľa § 66
- e) dáva vyjadrenia podľa § 28 k vodnej stavbe, k stavbe rodinnému domu a na domové žumpy v rozsahu svojej pôsobnosti
- f) určovanie zátopových území a rozsahu pozemkov a ich oznamovanie príslušným stavebným úradom
- g) schvaľovanie kanalizačných poriadkov
- h) rozhodovanie o pripojení prípojky v prípade sporu o zriadení prípojky

Priestupku sa podľa zákona o vodách dopustí ten, kto:

- vysádza, stína a odstraňuje stromy v korytách a na pobrežných pozemkoch bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy alebo v rozpore s ním (§ 23 ods. 1 písm. a) a b),
- umýva motorové vozidlá a mechanizmy v povrchových vodách alebo na miestach, kde by mohli pohonné látky znečistiť povrchové alebo podzemné vody (§ 39 ods. 10),
- odoberá povrchové alebo podzemné vody bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy alebo v rozpore s ním (§ 21),
- uskutočňuje alebo odstraňuje vodnú stavbu bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy (§ 26),
- porušuje zákazy a tým ohrozuje kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť vôd (§ 32),
- poškodzuje vodomery, vodočty a ostatné meracie zariadenia (§ 55 ods. 1).

4.1.3 V oblasti rybárstva:

V *Zákone č. 139/2002 Z. z. o rybárstve* (správa rybolovu) je obci uložená povinnosť viesť evidenciu a vydávať rybárske lístky.

4.1.4 Na úseku verejných odvodov a kanalizácií:

Zo *Zákona č. 394/2009 Z. z.*, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov vyplývajú obci nasledovné povinnosti:

- zabezpečuje núdzové a náhradné zásobovanie pitnou vodou,
- garantuje odvádzanie odpadových vôd
- zabezpečuje vyprázdňovanie domových žúmp
- vytvára podmienky na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu, na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou od obyvateľov
- pri poškodení verejnej kanalizácie alebo verejného vodovodu ukladá opatrenia na odstránenie negatívneho stavu

4.1.5 Na úseku odpadového hospodárstva:

Najdôležitejší zákon na úseku odpadového hospodárstva je *Zákon č. 223/2001 o odpadoch* a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon priniesol zmeny, ktoré sa dotkli obcí a aj samotných obyvateľov. Podľa daného zákona sa obce nepovažujú za pôvodcu odpadu, ale sú zodpovedné za všetok vyprodukovaný komunálny odpad obyvateľmi na území obce. Na základe zverených právomocí obec:

- v odpadovom hospodárstve prejednáva priestupky
- rozhoduje o zberných nádobách (ich objeme a druhu)
- zabezpečuje zber, vývoz, zhodnocovanie a zneškodňovanie komunálneho odpadu
- vydáva predpisy, nariadenia a povolenia so súhlasom príslušného úradu správy
- vypracúva Program odpadového hospodárstva, ktorý musí byť odsúhlasený obecným zastupiteľstvom a príslušným orgánom štátnej správy
- žiada o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu
- uzatvára zmluvy s prepravcami odpadu, ktorí zabezpečia zber a prepravu odpadu
- vyberá miestne dane a poplatky za odpady

Zároveň podrobnejšie ustanovuje spôsoby zberu, ktoré má obec vo *všeobecnom záväznom nariadení* usmerňovať(daná obec má vydané všeobecne záväzné nariadenia):

- a) ak sa obec rozhodne zaviesť separovaný zber odpadu, musí stanoviť, kde sa budú zberné miesta nachádzať, aké zberné nádoby sa použijú a ktoré zložky sa budú separovať a akým spôsobom, harmonogram zberu a podobne,
- b) spôsob zberu a prepravu komunálnych odpadov. Ustanovuje aké zberné nádoby sa budú používať, harmonogram zberu a iné,
- c) spôsob nakladania s drobným stavebným odpadom – tento zber sa má uskutočniť najmenej dvakrát do roka a treba oznámiť, kde budú zberné miesta pre prípad možnosti odovzdať tento odpad aj mimo uvedených termínov.

Podľa zákona o odpadoch sa zakazuje:

- a) uložiť alebo ponechať odpad na inom mieste, ako na mieste, ktoré je na to určené zákonom,

- b) zneškodniť alebo zhodnotiť odpad spôsobom, ktorý nie je v súlade s týmto zákonom,
- c) vykonávať nedovolenú prepravu odpadov (§ 38),
- d) zneškodniť odpad vypúšťaním a vhadzovaním do vodného recipienta,
- e) porušovať §7 a vykonávať činnosť, na ktorú sa vyžaduje súhlas podľa §7,
- f) prevádzkovať skládku odpadov podľa §81, ktorá nespĺňa všetky požiadavky podľa zákona,
- g) vykonávať skládkovanie odpadov, ktoré sú zakázané skládkovať,
- h) riediť, alebo zmiešavať odpady podľa prílohy č. 5,
- i) porušovať príloh č. 3 – zneškodňovať odpad úpravou pôdnymi procesmi.

Povinnosti držiteľa odpadu vyplývajúce zo zákona o odpadoch:

Držiteľ odpadu je povinný:

- zaraďovať odpady podľa Katalógu odpadov (§68 ods. 3 písm. e)),
- zhodnocovať odpady pri svojej činnosti,
- viesť evidenciu o množstve a druhoch odpadov, s ktorými nakladá,
- zabezpečiť zneškodnenie odpadu,
- nebezpečný odpad zhromažďovať oddelene a nakladať s ním v súlade so zákonom,
- odpady zhromažďovať roztriedené podľa druhov a zabezpečiť, aby neboli znehodnotené alebo odcudzené.

Priestupku sa dopustí ten, kto:

- a) nakladá so staveným odpadom v rozpore s §40,
- b) nespĺní oznamovaciu povinnosť uloženú zákonom (§18),
- c) zhodnotí alebo zneškodní odpad v rozpore so zákonom o odpadoch, §18 ods. 3 písm. b),
- d) neposkytuje obcou požadované údaje (§39).

Dodržiavanie povinností obce Šajdíkove Humence sa dalo posúdiť podľa analýzy súčasného stavu životného prostredia v obci.

4.2 Zhodnotenie súčasného stavu vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a ochrany prírody a krajiny v popisovanej obci

Obec Šajdíkove Humence nemala až do roku 2005 vypracovaný žiadny územný plán. Prvý územný plán obce bol schválený v decembri 2005 a väzby vyplývajúce z riešenia záväznej časti územného plánu sú:

V oblasti lesného hospodárstva

- Rozšíriť lesný pôdny fond

V oblasti poľnohospodárskej výroby

- Na územiach, ktoré sú začlenené do systému ekologickej stability a na chránených územiach zavádzať alternatívne poľnohospodárstvo
- Pri ďalšom rozvoji územia rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond

V oblasti ťažby

- Opustené ťažobne sanovať a rekultivovať za účelom ich začlenenia do funkcie krajiny
- Zosúladiť využívanie ložísk nerastných surovín so záujmami ochrany prírody a krajiny, najmä v Chránenej krajinnej oblasti Záhorie

V oblasti odpadového hospodárstva

- S využitím legislatívnych opatrení a ekonomických nástrojov uprednostňovať minimalizáciu odpadov, separovaný zber a recykláciu druhotných surovín

Na úseku vodného hospodárstva

- Zlepšovať na malých vodných tokoch vodohospodárske pomery zásahmi, ktoré smerujú k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií počas povodní a v období sucha
- Dobudovať ochranu proti veľkým prietokom v tých častiach tokov, v ktorých nie sú dobudované
- Zabezpečiť čistenie odpadových vôd
- Zvyšovať podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu
- Vykonávať údržbu na odvodňovacích kanáloch

V oblasti ekológie

- V lesnom hospodárstve zaistiť obnovu drevinového zloženia porastov, zvýšiť podiel lesov osobitného určenia a zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov
- Zachovať plochy s krovinovými spoločenstvami, lúkami, pieskovými presypmi a vodnými plochami za účelom ochrany biodiverzity
- Ozeleniť vodné toky a kanály v oblastiach intenzívne poľnohospodársky využívanej krajiny. (Územný plán obce, 2005)

Práca bola priamo zameraná na analýzu súčasného stavu životného prostredia z hľadiska prírody a krajiny, vôd a odpadov:

1. Súčasný stav prírody a krajiny

Pod ochranou prírody a krajiny sa rozumie ochrana drevín, rastlín a živočíšstva. Prijatím novely zákona o ochrane prírody a krajiny môžu obce aktívne ovplyvňovať ochranu zelene a ochranu živočíšstva vo svojich katastrálnych územiach.

Podľa územného plánu obce Šajdíkovce Humence sa v obci nachádzajú tieto ekologicky významné lokality:

- U Micháľkov – lokalita je tvorená pieskovými dunami, borovicovými lesmi a psamofytnými spoločenstvami,
- Štrkoviská – v súčasnej dobe tu prebieha ťažba piesku firmou Kerkosand a.s. . Po skončení ťažby by bola lokalita vhodná na vytvorenie biocentra,
- Šranek – predstavuje komplex lesných spoločenstiev severnej časti Boru,
- Kuciperk – nachádzajú sa tu chránené slatinné jelšové lesy a rašelinové brezové lesy.

Obec je obklopená lesmi a lúkami. Lesy predstavujú veľké bohatstvo, poskytujú zdroj dreva, vytvárajú prostredie pre rôzne druhy živočíchov a rastlín. Zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery. V popisovanom území lesy majú rozlohu 39% z celkovej rozlohy územia. Na mnohých miestach obyvatelia nelegálne ťažia piesok, vyrubujú stromy a vypaľujú trávne porasty. Pre obec je veľmi ťažké odhaliť vinníka a udeliť mu sankciu za porušenie zákona. Súčasťou územia je i zeleň plniaca množstvo funkcií, najmä rekreačnú,

estetickú, kultúrnu, hospodársku a klimatickú. V obci sa nachádzajú viaceré malé parky slúžiace na oddych a hry pre deti. Parky sú neustále udržiavané. Obec taktiež zabezpečuje pravidelné kosenie trávy a zeleň z kosenia je odvážaná na biologické kompostovisko, ktoré sa nachádza v meste Senica, nakoľko obec dosiaľ nemá vybudované biologické kompostovisko ani skládku na biologický odpad. Veľkým prínosom je obyvateľstvo aktívne podieľajúce sa na udržiavaní čistoty parkov. Na druhej strane sa na území obce vyskytujú znečistené lesné porasty rôznymi druhmi komunálneho odpadu. Najčastejšie sa vyskytujúcim druhom znečistenia sú: stavebné materiály, nebezpečné odpady ako oleje, umelé hmoty a iné. Likvidácia týchto znečistených priestorov je však bez aktívneho prístupu obce i občanov.

Dôležitou súčasťou krajinnej ekológie je i pôda a pôdny fond. Výrazným znečisťovateľom pôdy v obci je používanie minerálnych hnojív, organických hnojív a pesticídov. Pesticídy sa vyznačujú biologickým účinkom. Tieto účinky menia životaschopnosť edafónu a vegetačného krytu. Nakoľko údaje o množstve používaných hnojív nie sú vedené jednotlivo na obce, nedá sa presne zistiť v akom množstve je pôda v obci Šajdíkove Humence znečistená.

Neodmysliteľnou súčasťou ochrany životného prostredia je ochrana živočíšstva. Pod touto ochranou sa rozumie vykonávanie dohľadu nad dodržovaním predpisov vychádzajúcich z vyhlášok o starostlivosti a ochrane hospodárskych zvierat a aktívnym riešením porušovania týchto vyhlášok.

Z vlastného prieskumu a zo získaných informácií bolo zistené, že prístup obce v prípade porušovania uvedených vyhlášok je nedostatočný, t. z. obec v dostatočnej miere nevykonáva svoje povinnosti pri riešení porušovania predpisov. Tejto problematike sa viac venujeme v dotazníkovej časti, kde sa na danú tému vyjadrilo obyvateľstvo obce.

2. Súčasný stav vodného hospodárstva

Z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šajdíkove Humence a z poskytnutých informácií bolo zistené, že cez popisované katastrálne územie obce preteká rieka Myjava, potoky Hlavinský, Hrušovský, Myjavská Rudava a Bahno a množstvo menších potokov. Tiež sa v území vyskytujú lesné jazierka a studničky.

- Rieka Myjava predstavuje regionálny biokoridor. Je to znečistený vodný tok, z oboch strán obklopený ornou pôdou hnojenou agrochemikáliami. Chýba brehová vegetácia,
- Vodný zdroj Hlavina (Hlavinský potok) slúžil do roku 2002 na zásobovanie obce pitnou vodou. Ako jediný vodný zdroj je v súčasnej dobe neustále udržiavaný,
- Potoky Hrušovský, Bahno a Myjavská Rudava sú znečistené odpadmi ako je napríklad drobný stavebný materiál, pneumatiky a rôzne nádoby,
- Menšie potoky vyzerajú ako bezvýznamné a nevenuje sa im patričná starostlivosť. No v období dažďov sa nulová starostlivosť prejavuje v zaplavených pivniciach a záhradách, pretože toky sú také nepriechodné, že nedokážu odvádzať vodu.

Na základe získaných informácií vyplýva, že najväčším problém je znečistenie pochádzajúce z poľnohospodárskej činnosti. Najvýznamnejším plošným zdrojom je hnojenie minerálnymi a organickými hnojivami a používanie pesticídov. Údaje o spotrebe hnojív a pesticídov nie sú dostupné na úrovni obcí, sú dostupné len na úrovni okresov.

Tab. 1

[Spotreba hnojív v kg na ha pôdy]

okres Senica	obdobie 2002 - 2003
dusík	73,81
fosfor	22,77
draslík	21,01
celkom NPK	117,59

Zdroj: OÚ ŽP Senica

Pôvodné údaje, ktoré boli poskytnuté OÚ ŽP Senica pochádzajú z Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárstva v Bratislave.

V minulosti k čisteniu vodných zdrojov aktívne prispievala Základná škola v obci. Deti zo školy chodili pravidelne potoky a studničky čistiť v rámci vyučovania (pracovné vyučovanie) alebo v rámci krúžku Mladí ochranári životného prostredia. V súčasnosti tieto aktivity v obci už neexistujú.

Zásobovanie pitnou vodou

Zo získaných informácií vyplýva, že skúmaná obec má v súčasnej dobe vybudovaný vyhovujúci verejný vodovod. Verejný vodovod patrí do Senického skupinového vodovodu. Vodná sieť obce je zásobovaná pitnou vodou prírodným potrubím DN 200. Pri výstavbe vodovodných potrubí sa postupovalo podľa platnej normy STN 75 5402 a STN 75 5630. Na vodovodnej sieti sú osadené požiarne hydranty, prípojky s uzávermi pre obyvateľov a uzavieracie armatúry. Všetky objekty osadené na vodovodnej sieti sú umiestnené tak, aby bola zaistená správna funkcia a aby všetky práce pri ich údržbe, kontrole a čistení sa mohli vykonávať bezpečne. Vodárenské zariadenie a vodovodná sieť dostatočne pokrývajú spotrebu vody v obci. V súčasnosti je vodovodná sieť navrhnutá na rozšírenie do miest navrhovanej výstavby, aby bolo plne zabezpečené zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou i po skončení navrhovanej výstavby. Na potrubí budú umiestnené hydranty, ktoré by mali slúžiť aj na odkalovanie.

Odkanalizovanie obce

Obec Šajdíkove Humence má nedobudovanú verejnú splaškovú kanalizáciu, ktorá je budovaná v dvoch etapách:

1. etapa : počas tejto etapy bola vybudovaná gravitačná kanalizačná sieť s výtlakom do čističky odpadových vôd. Funkčná čistička odpadových vôd sa nachádza mimo intravilánu obce pri rieke Myjava, do ktorej sú vypúšťané vyčistené odpadové vody. Čistička odpadových vôd pracuje na princípe dlhodobej aktivácie s úplnou stabilizáciou kalu a je typu CNP o kapacite 400 m³ / deň. Pozostáva z dvoch jednotiek CNP, ktoré majú kapacitu 200 m³ / deň.

Dodávateľom BMTO Liberec je garantovaná kvalita vypúšťaných vyčistených vôd:

- BSK 5	18 mg / l
- NC	14 – 20 mg / l
- N – H4	2 – 6 mg / l
- N – NO3	10 mg / l
- NL	15 – 25 mg / l
- PC	2 – 5 mg / l

2. etapa : táto etapa sa začala realizovať v roku 2005 a dobudovávala sa tlaková kanalizácia DN 300 v dĺžke 1360 metrov, s výtlakom DN 80 do čističky odpadových vôd v dĺžke 440 metrov. Na dobudovanie splaškovej kanalizácie bola vypracovaná projektová

dokumentácia tlakovej kanalizácie, v ktorej je navrhnuté vybudovať kanalizačnú sieť z tlakových plastových rúr d 63, 75, 90 a 100 mm v celkovej dĺžke 5559,10 metra.

Obec hľadala riešenia vo využití fondov. Dňa 16. decembra 2008 bola uzatvorená zmluva o poskytnutí podpory z environmentálneho fondu formou dotácie. Akcia niesla názov „Kanalizácia a čistička odpadových vôd Šajdíkové Humence – Dojč“. Dotácia bola poskytnutá vo výške 265 551,35 e. Celkovo sa urobilo 55 prípojok. V roku 2010 obec opäť žiadala podporu z fondov na pokračovanie budovania kanalizácie. Dotácia bola obci poskytnutá vo výške 351 475,37e a v súčasnej dobe prebieha dobudovanie verejnej splaškovej kanalizácie.

Tlaková kanalizácia má svoje výhody i nevýhody. Pre obec Šajdíkové Humence, ktorá má zložitú konfiguráciu terénu a nedostatok finančných prostriedkov je tlaková kanalizácia najvhodnejšou alternatívou, pri ktorej sa dá s minimálnymi nákladmi vybudovať kanalizačná sieť. Nevýhodou je veľké množstvo čerpadiel a s tým spojené vyššie prevádzkové náklady pri ich údržbe. Ďalším závažným problémom je využitie elektrickej energie. Pri výpadku elektrickej energie prestávajú čerpadlá pracovať a odpadové vody z domácností nie sú odvádzané. Najzávažnejším problémom tlakovej kanalizácie sú priesaky znečistených odpadových vôd do pôdy. Nie vždy je najlacnejšia alternatíva tou najvhodnejšou po stránke životného prostredia.

V súčasnosti nie je ešte kanalizácia dobudovaná a preto rozhodujúcim komunálnym zdrojom znečistenia je obyvateľstvo dosiaľ nenapojené na kanalizáciu. Znečistené vody sú tak i naďalej vypúšťané do potokov alebo mimo obydľie obyvateľov ako sú polia, lúky a lesy. Vypúšťané znečistené odpadové vody obsahujú veľké množstvo škodlivých látok, ktoré ohrozujú rastliny, zvieratá a samých ľudí. Taktiež znečisťujú pôdu, povrchovú a podzemnú vodu.

3. Súčasný stav odpadového hospodárstva

Medzi základné dokumenty na úseku odpadového hospodárstva patria:

- Program odpadového hospodárstva
- Všeobecné záväzné nariadenia obce

V súčasnej dobe skúmaná obec Šajdíkové Humence nemá vypracovaný žiadny Program odpadového hospodárstva. Posledný Program odpadového hospodárstva bol

vypracovaný len do roku 2005. Podľa tohto programu sa v období rokov 1996 – 2000 v obci Šajdíkove Humence tvoril zväčša odpad z domácností, odpad zo zelene, odpad zo skla, železného šrotu a papiera. Vývoj produkcie odpadov v tomto období bol ovplyvnený najmä plynofikáciou obce.

Tab. 2

[Množstvo odpadov v tonách v rokoch 1996 – 2000]

Názov odpadu	1996	1997	1998	1999	2000
domový odpad	181	127	132	153	206,4
sklo	0	0	5	3,8	3,9
železný šrot	10	11	12	13	8,5
papier	0	2	3	3,5	5,5
spolu	191	140	152	173,3	224,3

Zdroj: POH Šajdíkove Humence

Podľa *Všeobecného záväzného nariadenia č. 6 / 2004* vydané obcou Šajdíkove Humence o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi:

- Sú na zber odpadu určené nádoby o objeme 110 l a 120 l
- Veľkoobjemové kontajnery o objeme 5 m³, 7 m³ a 10 m³ sa vyvážajú pri jarnom a jesennom upratovaní, resp. pri nakladaní s drobným stavebným odpadom
- Všetky nádoby sú majetkom subjektu zabezpečujúceho zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov
- Prenájom nádob je zahrnutý v miestnom poplatku
- Každá domácnosť je povinná objednať minimálny objem nádoby 120 l na 2 týždne
- FO a PO sú povinné triediť komunálny odpad v tom rozsahu, pre ktoré obec vytvorí podmienky

Kontrolu dodržiavania tohto VZN vykonávajú pracovníci OcÚ, poslanci obecného zastupiteľstva, ktorí zistené priestupky oznámia. Starosta obce môže na základe VZN uložiť pokutu PO, ak táto osoba poruší povinnosti vyplývajúce z daného VZN do dvoch mesiacov odo dňa konania.

Pôvodca odpadu je v súlade s VZN povinný zapojiť sa do systému zberu komunálnych odpadov v obci, užívať zberné nádoby podľa systému zberu komunálnych odpadov a ukladať odpady na miesta určené obcou a do zberných nádob.

Analyzovaná obec má uzatvorenú zmluvu s firmou Technické služby Senica a.s. na zber a likvidáciu komunálneho odpadu ako je domový odpad, separovaný zber skla, separovaný zber PET fľaši a stavebný odpad. Komunálny odpad je vozený na riadenú skládku v obci Jablonica a stavebný odpad na skládku interných odpadov v obci Prietrž. Pre likvidáciu železného šrotu má obec uzatvorenú zmluvu s pánom Rybárom Senica. Obec má taktiež zmluvu na likvidáciu nebezpečného odpadu (olovené batérie) s firmou Mach Trade spol. s.r.o. Sereď.

Technické služby mesta Senica

Majú vybudovaný Zberný dvor v areáli bývalých kasární, ktorý je v prevádzke od februára 2006 a sú tu vytvorené podmienky na triedenie jednotlivých zložiek komunálneho odpadu. Zo zmluvy vyplýva, že každý občan môže uvádzané odpady v zbernom dvore odovzdať bezplatne.

Zberný dvor slúži na odovzdanie nasledovných druhov odpadov:

Ostatné odpady:

- Papier a lepenka
- Sklo
- Plasty
- Šatstvo a textilie
- Kovy
- Opatrebované pneumatiky
- Objemný odpad z domácností
- Drobný stavebný odpad do 300 kg
- Biologicky rozložiteľný odpad
- Jedlé oleje tuky

Nebezpečné odpady:

- Biela a čierna technika
- Batérie a akumulátory
- Žiarivky obsahujúce ortuť
- Odpadové motorové oleje

- Odpadové farby a laky
- Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok
- Cytotoxické liečivá (www.tssenica a.s., 2006)

Základné vybavenie zberného dvora:

- Kontajnery na kov
- Kontajnery na biologický odpad
- Kontajnery na veľkoobjemový odpad a na stavebný odpad
- Špeciálne kontajnery na nebezpečný odpad
- Špeciálne kontajnery na elektroniku
- Kontajnery na pneumatiky
- Kontajnery na šatstvo a textílie
- Lisy na obaly a papier (www.tssenica a.s., 2006)

Zber komunálneho odpadu

Na území skúmanej obci sa pomaly ale úspešne do popredia dostáva triedený spôsob zberu odpadu a postupne sa zavádza i v podnikoch, školách a v rodinných domoch. Systém zberu komunálneho odpadu si obec stanovila samostatne na základe svojich možností, ktorý je schválený vo Všeobecne záväznom nariadení obce.

Vo Všeobecnom záväznom nariadení obce o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady č.1/2008 je stanovené, že v obci Šajdíkove Humence je poplatok určený na obdobie 1 roka (365 dní), ako súčin poplatku a počtu kalendárnych dní v určenom období, počas ktorých má alebo bude mať poplatník v obci trvalý alebo prechodný pobyt alebo počas ktorých nehnuteľnosť užíva alebo je oprávnený ju užívať.

Zber komunálneho odpadu je v obci Šajdíkove Humence vykonávaný nasledovným spôsobom:

- Kontajnerový (veľkoobjemové kontajnery)
- Vrecový
- Domový
- Donáškový

Kontajnerový spôsob zberu odpadu

Minimálne dva krát ročne, zväčša na jar a na jeseň je v obci pristavený veľkoobjemový kontajner na odvoz objemného odpadu. Veľkoobjemový kontajner je vždy pristavený na dostupnom mieste ako je napríklad križovatka, voľná betónová plocha pri obecnom úrade alebo voľné miesto pri parku. Obyvatelia obce sú vždy o dátume pristavenia veľkoobjemového kontajnera informovaný prostredníctvom obecného rozhlasu niekoľko dní vopred. Obyvatelia do kontajnerov môžu dávať vyradené časti nábytku, odpad zo zelene, odpad z cintorínov a odpady, ktoré majú väčšiu hmotnosť ako domové nádoby na odpad. Nakoľko sa obec rozrastá a odpadov pribúda, je zber veľkoobjemového odpadu nepostačujúci. Kontajner je privezený ráno a do dvoch hodín je preplnený. Obyvatelia prichádzajúci z práce až v neskorších hodinách už nemajú kde odpad uložiť. Odpad na koniec končí nie len v kontajneroch ale i mimo kontajnera kde ostáva dva dni až do odvozu veľkoobjemového kontajnera.

Vrecový spôsob zberu odpadu

Vrecovým spôsobom sa v skúmanej obci zbierajú nasledovné komodity:

- PET fľaše
- Sklo
- Kovové obaly

Obec sprístupní dátumy odvozu týchto komodít prostredníctvom obecného rozhlasu. Raz mesačne chodia nákladné autá, ktoré zbierajú PET fľaše, sklo a kov. Systém zberu uvedených komodít prebieha nasledovne – obyvatelia vyložia odpady uložené v príslušných vreciach pred bránu alebo plot svojho bydliska a ostatné zabezpečí firma, s ktorou má obec uzatvorenú zmluvu.

Domový spôsob zberu odpadu

Predstavuje odvoz komunálneho odpadu z domácností uskladneného v nádobách o objeme 120 l. Každá domácnosť podľa počtu obyvateľov domácnosti je povinná vlastniť nádobu na odpad v minimálnom objeme nádoby 120 l. Vývoz komunálneho odpadu v popisovanej obci sa uskutočňuje raz za dva týždne. Miesto pre nádoby musí byť zriadené tak, aby bolo ľahko prístupné k odvozu. Obyvatelia môžu nádoby na odpad ponechať na

chodníkoch a komunikáciách len na dobu nevyhnutnú na ich vyprázdenie. Po vyprázdení musia byť umiestnené späť na vyhradené miesto. Ak nie sú nádoby na odpad umiestnené na ľahko dostupných miestach, firma zabezpečujúca odvoz tieto nádoby nevyprázdni a pôvodcu nahlási na obecnom úrade. V takomto prípade je pôvodca odpadu povinný na svoje náklady zabezpečiť odvoz komunálneho odpadu. Ako bolo vyššie spomínané, vývoz komunálneho odpadu sa uskutočňuje raz za dva týždne, čo je pre niektoré domácnosti nepostačujúce. Ako sa povie „Viac ľudí, viac odpadu“, malo by sa na túto skutočnosť prihliadať. Domácnostiam produkujúcim väčšie množstvo odpadu nie je možné pridelenie viacerých nádob na odpad. V takýchto situáciách potom vidíme uložený komunálny odpad i inde ako v nádobách tomu určených. Obyvatelia, ktorým nádoby nepostačujú vyvážajú odpad mimo svojho bydliska a tak sa tvoria nové a nové divoké skládky, ktoré sú nebezpečné pre živočíšstvo i zdravie obyvateľov.

Donáškový systém zberu odpadu

Ako už bolo vyššie spomínané, obec má uzatvorenú zmluvu s firmou Technické služby Senica. V zriadenom zbernom dvore môže každý obyvateľ obce ročne odovzdať 1 tonu odpadu bezplatne. Odvoz odpadu nezabezpečuje obec, ale obyvateľ na svoje náklady.

Tab. 3

[Množstvo objemného odpadu v tonách za roky 2006 – 2009]

	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009
Január	0	0	0	0
Február	2,17	2,01	0	3,06
Marec	0	8,4	3,4	2,82
Apríl	6,61	0	4,5	7,44
Máj	0	2,71	1,89	0
Jún	0	4,88	0	0
Júl	2,7	0	3,44	2,03
August	0	4,54	2	0
September	2,7	0	5,99	0
Október	5,75	7,35	3,75	4,74
November	2,25	1,17	0	0
December	0	2,71	0	0
Spolu	22,18	33,77	24,97	20,09

Zdroj: TS Senica

Tab. 4

[Množstvo odvezeného odpadu za roky 2006 – 2009]

Č.odpadu	Názov	2006	2007	2008	2009
200101	Papier a lepenka	0	0,08	0,18	0,36
150102	Obaly z plastov	0	0	3,34	6,57
200139	Plasty	2,01	3,23	0,25	0
150104	Obaly z kovu	0,05	0,44	0,27	0,61
200140	Kovy	0,25	0	0,03	0,85
150105	Kompozitné obaly	0,76	0,33	0,29	0,61
150107	Obaly zo skla	0	0	9,29	11,43
200102	Sklo	2,96	5,38	1,28	0
200110	Šatstvo	0,66	0,82	1,48	1,2
200136	Vyradené elektrozariadenia	1,38	1,66	0,36	1,16
200127	Farby	0	0,08	0,02	0,21
200123	Vyrad.zariad. obsahujúce uhľovodíky	0	0,97	1,03	1,15
200133	Batérie a akumulátory	0,15	1,2	0,52	0,68
200135	Vyradené elektrozariadenia	0,18	0	0,62	1,76
160103	Opatrebované pneumatiky	0,06	0,31	0,42	0,37
130206	Olej	0,01	0,1	0,03	0,1
200121	Žiarivky	0	0	0	0,03
150110	Obaly z nebezpeč. látok	0,29	0	0	0
	Spolu	8,76	14,6	19,41	27,09

Zdroj: TS Senica

Tab. 5

[Množstvo komunálneho odpadu v tonách za roky 2006 – 2009]

	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009
Január	12,59	13,62	16,29	23,39
Február	13,62	16,03	15,94	22,41
Marec	15,91	16,64	16,26	17,59
Apríl	21,78	17,79	19,53	30,88
Máj	19,08	27,78	27,53	19,15
Jún	29,84	18,55	16,75	22,03
Júl	21,21	18,02	17,21	20,36
August	21,08	22,05	22,25	19,81
September	22,37	18,38	20,29	19,62
Október	16,21	20,03	31,85	27,87
November	26,92	25,92	20,09	19,56
December	14,05	16,89	20,57	19,08
Spolu	234,66	231,7	244,56	261,75

Zdroj: TS Senica

Nakladanie s biologickým odpadom v obci

Nakladanie s biologickým odpadom v popisovanej obci sa rieši rôznymi formami. Obec nemá zriadené obecné kompostovisko, ani miesto na dočasné uloženie biologického odpadu. Tráva z kosenia verejných parkov a údržby cintorína, ktorú zabezpečuje obecný úrad je odvážaná na biologické kompostovisko v Senici. Ostatné nakladanie s biologickým odpadom z domácností (tráva z kosenia trávnikov, lístie, konáre, odpad zo záhrad) nie je v obci zabezpečené. Obec sa snaží aby biologický odpad občania zhodnocovali na vlastné náklady, v domových kompostoviskách. Obec je povinná predkladať správu na Obvodný úrad životného prostredia, ktorá obsahuje množstvo zhodnoteného odpadu na danom území, a takýmto spôsobom sa vlastne zbaví zodpovednosti predkladať túto správu. Väčšina obyvateľov takýto odpad vyváža do lesa, na polia, voľné trávnaté plochy pri cestách a potokoch.

Pri vlastnom prieskume a na základe získaných informácií som sa stretla s kopou lístia a konárov hneď u hlavnej cesty v obci, no na druhej strane som aj spoznala obyvateľov, ktorí majú zriadené vlastné domáce kompostovisko. Títo obyvatelia vedeli čo

je biologický odpad a aký ma význam. Bioodpad predstavuje najvýznamnejšiu skupinu odpadov a ak je upravený, kladne ovplyvňuje zložky životného prostredia. Vzniknuté organické hnojivá znižujú pôdnu eróziu, zvyšujú vodozadržnosť pôdy a hlavne nimi môžeme nahradiť minerálne hnojivá čo ovplyvňuje i ľudské zdravie.

V roku 1995 vzniklo v obci spolu 138t. biologického odpadu. V roku 2000 obec vyprodukovala 131t, biologického odpadu a v roku 2005 bol nárast biologického odpadu na 163t.

Nakladanie s drobným stavebným odpadom v obci

Drobný stavebný odpad vzniká pri stavebných úpravách. Obyvateľ, ktorý chce stavebné úpravy vykonať, musí túto skutočnosť ohlásiť na obecnom úrade v obci, kde po zaplatení osobitnej miestnej dane mu bude vydané oznámenie k ohláseným stavebným úpravám. Zároveň sa dohodne, v ktorý deň bude potrebné zabezpečiť nádobu na tento odpad. Odvoz nádoby i jej zneškodnenie zabezpečí poverený subjekt.

Čierne skládky

Obec má v súčasnej dobe problémy s veľkým množstvom čiernych (divokých) skládok, ktoré sú nebezpečné pre ľudí, zvieratá i pre ostatné zložky životného prostredia. Čierne skládky vznikli v obci už v minulosti ukladaním rôzneho druhu odpadu. Veľakrát nie je možné identifikovať zloženie odpadu, ktorý sa na skládke nachádza. Skládky sú označované ako staré environmentálne záťaž a sú odstraňované na ťarchu obce. Obec už viackrát niektoré divoké skládky odstránila, ale i tak vznikajú stále nové a nové. Je ťažké určiť vinníka a potrestať ho. Obci chýbajú finančné prostriedky na nové sanácie a rekultivácie skládok a tým vzniká obci ťažká a zle riešiteľná situácia. Vzhľadom na nebezpečenstvo divokých skládok sa v jednotlivých obciach začalo celoštátne mapovanie výskytu skládok. Výsledky mapovania by mali priniesť obciam prostriedky na odstránenie divokých skládok a prispieť k zlepšeniu životného prostredia.

Vplyvy divokých skládok na životné prostredie:

- Ohrozenie zdravia obyvateľov obce
- Šírenie rôznych chorôb

- Množenie hlodavcov a hmyzu
- Znečisťovanie povrchovej a podpovrchovej vody
- Zápach, priesaky
- Záber územia
- Rušenie estetického vzhľadu obce
- Priame emisie a úniky plynu zo skládky
- Vplyv na geologické podložie
- Úbytok druhovej populácie
- Zmeny vo funkcii ekosystémov

Čierne skládky v obci sú vytvárané najmä pri cestách, potokoch a lesoch. Na skládkach sú ukladané automobilové pneumatiky, rôzne kovové nádoby s obsahom oleja a iných nebezpečných látok, sklo, drobný stavebný odpad a nábytok z domácností. Veľkú časť rozlohy územia obce zaberá živelná skládka stavebného odpadu nachádzajúca sa v blízkosti železničnej trate.

4. Firmy v obci Šajdíkove Humence

V obci sa nachádzajú dve firmy ako možní potenciálni znečisťovatelia životného prostredia, a to Kerkosand a Lesná škôlka. Ďalším znečisťovateľom sa môže stať ešte nedobudovaný golfový areál.

Lesná škôlka

Lesná škôlka je pobočka firmy Lesy SR š.p., Odštepny závod Semenoles Liptovský Mikuláš. Ako producent nebezpečných odpadov dostala od Obvodného úradu životného prostredia v Senici súhlas na nakladanie s nebezpečným odpadom. Súhlas sa vzťahuje na nakladanie, triedenie a zhromažďovanie nebezpečných odpadov, ktoré sú zaradené podľa Vyhlášky MŽP SR č.284/2001 Z. z. ustanovujúcou Katalóg odpadov v celkovom množstve 2,895 ton/rok:

- Odpadové farby a laky obsahujúce organické rozpúšťadlá alebo iné nebezpečné látky
- Nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje

- Syntetické motorové, prevodové a mazacie oleje
- Kaly z odlučovačov oleja z vody
- Vykurovací olej a motorová nafta
- Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok
- Olejové filtre
- Olovené batérie
- Kovový odpad kontaminovaný nebezpečnými látkami

Z poskytnutých hlásení o vzniku odpadu podnik Lesná škôlka za rok 2009 vyprodukovala:

Nebezpečný odpad:

- Oleje motorové a prevodové 0,2 t.
- Obaly s NL 0,006 t.
- Opatrebované olejové filtre 0,005 t.

Komunálny odpad:

- Papier 63 kg.
- Plasty 6,3 kg.
- Zmesový komunálny odpad 119 kg.

Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečovaný každé dva týždne, vždy ako je zabezpečený odvoz komunálneho odpadu v obci.

Podľa hlásenia o znečisťovaní ovzdušia škôlkarské stredisko používa ako zdroj vykurovania dva kotly a ako palivo v roku 2009 požili ihličnaté drevo v celkovom objeme 135m³.

Podnik podáva i oznamovacie údaje o prevádzkovaní chladiacich zariadení, klimatizačných zariadení a tepelných čerpadiel. Množstvo fluorovaného skleníkového plynu na konci roku 2009 bolo 52,2 kg..

Golfový areál

Golfový areál nie je v súčasnej dobe dobudovaný. Zaberá 250 ha na území hospodárskych lesov. Poskytne veľké množstvo nových pracovných príležitostí a tým prispeje k rozvoju celej obce. Ale nič už nevráti krásu lesa, ktorý sa tam nachádzal.

SWOT analýza

SWOT analýza bola vytvorená na základe prístupu obce k ochrane životného prostredia. Poukazuje na skutočnosti, s ktorými sa obec musí vysporiadať, aký postoj zastávajú občania k ochrane životného prostredia v obci. Vykonáva sa s cieľom podrobného zmapovania situácie v obci.

Analýza vnútorných faktorov

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpracovaná kanalizačná sieť s čistiarnou odpadových vôd • Vybudovaný obecný vodovod napojený na Senický skupinový vodovod • Vypracovaný PHSR • Prijaté VZN o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom • Prevládajúce prírodné prostredie ako lúky, parky, lesy a vodné plochy • Zabezpečený odvoz veľkoobjemového odpadu • Vidiecky charakter obci • Rekultivácia a sanácia skládok • Zabezpečená starostlivosť o verejnú zeleň • Vysoký podiel zelene • Zabezpečený systém zberu nebezpečného odpadu a jeho spracovanie	<ul style="list-style-type: none"> • Živelná skládka stavebného odpadu • Veľké množstvo čiernych skládok • Chýba komplexné dobudovanie kanalizačnej siete • Chýba vybudovanie obchvatných komunikácií v súvislosti s dopravou piesku • Nedodržovanie zákonov • Malý záujem o zavádzanie separovaného zberu odpadov • Nedostatočná starostlivosť o vodné toky • Nedostatočná regulácia vodných tokov a z toho vyplývajúce nebezpečenstvo povodní • Znečisťovanie riek a potokov • Vypaľovanie trávnych a lesných porastov • Nezriadené obecné kompostovisko • Chýbajú skládky na biologický odpad • Veľmi malá motivácia obyvateľov

<ul style="list-style-type: none"> • Využívanie právomocí obce v oblasti ochrany životného prostredia • Záujem jedincov o ochranu životného prostredia v obci 	<p>triediť komunálny odpad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýba právne vedomie obce a občanov vo vzťahu k životnému prostrediu • Zabezpečovanie separovaného zberu odpadov nie je doriešené – chýba osвета zo strany obce, nevedomosť občanov • Spochybňovanie mimo produkčných funkcií krajiny • Nedostatok finančných prostriedkov
---	--

Analýza vonkajších faktorov

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Využívanie podpory štrukturálnych fondov • Vytváranie partnerstiev pri riešení problematiky obce • Využitie pozitívnych skúseností obyvateľstva • Využitie členstva v EÚ • Možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie • Využitie príspevkov z recyklačného fondu • Zníženie záťaže životného prostredia v obci • Zvyšovanie zodpovednosti občanov za životné prostredie, na všetkých úrovniach 	<ul style="list-style-type: none"> • Často sa meniaci legislatíva • Nedostatočná informovanosť o možnostiach získania zahraničných grantov • Nedostatočná propagácia marketingové aktivity • Nevyužitie vyššie uvedených silných stránok a príležitostí • Nedostatok finančných prostriedkov • Nezáujem obyvateľstva separovať komunálny odpad • Veľké množstvo starých environmentálnych záťaží • Nevybudovaná dažďová kanalizácia • Nebezpečenstvo odlesňovania krajiny

<ul style="list-style-type: none"> • Vzhľadom na zalesnenosť, príležitosť na využívanie biomasy • Vybudovanie zberného dvora • Vybudovanie útulku pre zvieratá • Zavedenie separovaného zberu komunálneho odpadu v celej obci • Dobudovanie kanalizačnej siete • Podporovanie organizácií, ktorých činnosti sú zamerané na ochranu životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatívne účinky divokých skládok na životné prostredie • Ohrozovanie zdravia obyvateľov vplyvom divokých skládok a šírením rôznych chorôb
---	---

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výskumom získaných informácií

4.3 Zhodnotenie prieskumu verejnej mienky

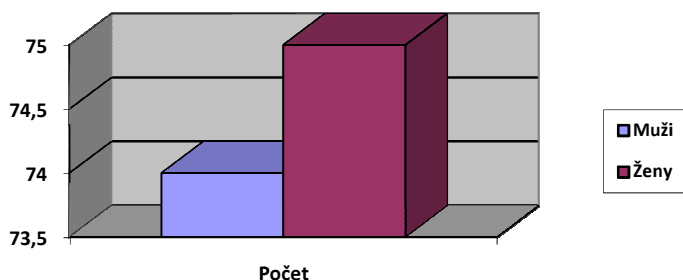
Cieľom prieskumu verejnej mienky bolo zistenie názorov obyvateľa na ochranu životného prostredia v obci zabezpečovanú obcou. Na získanie týchto informácií bola použitá metóda dotazníka. Dotazníky boli anonymné a obsahovali 12 otázok. Prvé tri otázky boli demografické a ostatné otázky z hľadiska životného prostredia. Celkom bolo rozdanych 300 dotazníkov a návratnosť bola 149 dotazníkov, ktoré boli následne vyhodnotené a na záver metódou analýzy a syntézy boli vypracované na ich podklade návrhy opatrení a odporúčaní pre obec.

1. Pohlavie

Tab. 6

[Rozdelenie respondentov podľa pohlavia]

Pohlavie	Počet
Muži	74
Ženy	75

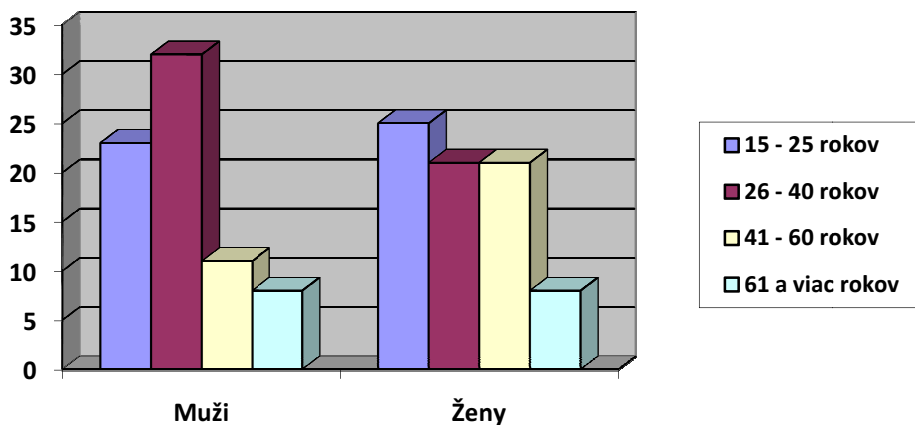
Z tabuľky a taktiež z grafu je vidieť, že na prieskume verejnej mienky sa zúčastnilo viac žien ako mužov, i keď rozdiel oboch pohlaví je minimálny.

2. Veková kategória

Tab. 7

[Rozdelenie respondentov podľa vekovej skupiny]

Vekové kategórie	Muži	Ženy
15 - 25 rokov	23	25
26 - 40 rokov	32	21
41 - 60 rokov	11	21
61 a viac rokov	8	8

Vo vyhodnotení rozdelenia respondentov podľa vekovej kategórie, môžeme konštatovať, že v rámci pohlavia mužského sa participovalo na dotazníku najviac občanov vo veku 15 – 25 rokov. U ženského pohlavia to bol vek 26 – 40 rokov. U oboch pohlaví bolo najmenej respondentov v poproduktívnom veku (61 a viac). Dôvodom bol ich

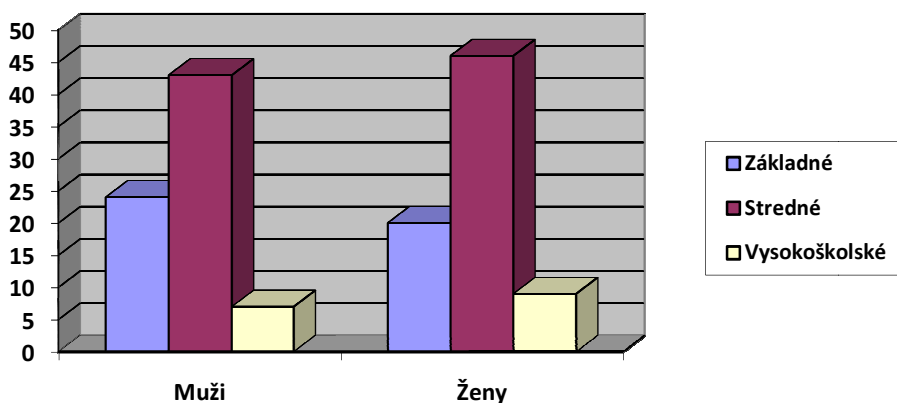
nezáujem o vyplnení anonymného dotazníka, nezáujem o danú problematiku alebo nedostatok času.

3. Dosiahnuté vzdelanie

Tab. 8

[Rozdelenie respondentov podľa dosiahnutého vzdelania]

Dosiahnuté vzdelanie	Muži	Ženy
Základné	24	20
Stredné	43	46
Vysokoškolské	7	9

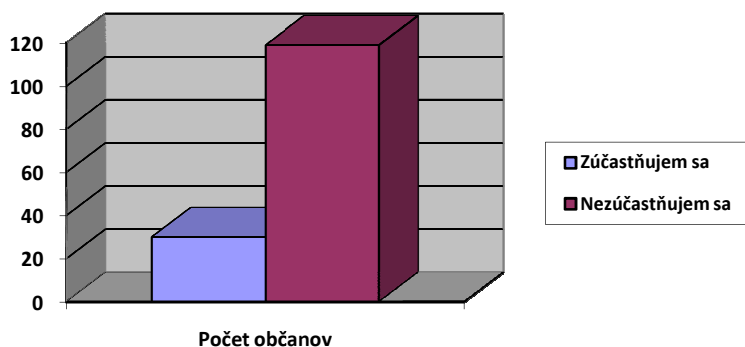
Z tabuľky je zrejmé, že sa zúčastnilo najviac občanov so stredným vzdelaním. Najmenej zúčastnených bolo so vzdelaním vysokoškolským, čoho príčinou môže byť i to, že obec je pomerne malá a občania s vysokoškolským vzdelaním nemajú priamo v obci pracovné uplatnenie.

4. Zúčastňujete sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva?

Tab. 9

[Miera účasti občanov na zasadnutiach obecného zastupiteľstva]

Druh účasti	Počet občanov
Zúčastňujem sa	30
Nezúčastňujem sa	119

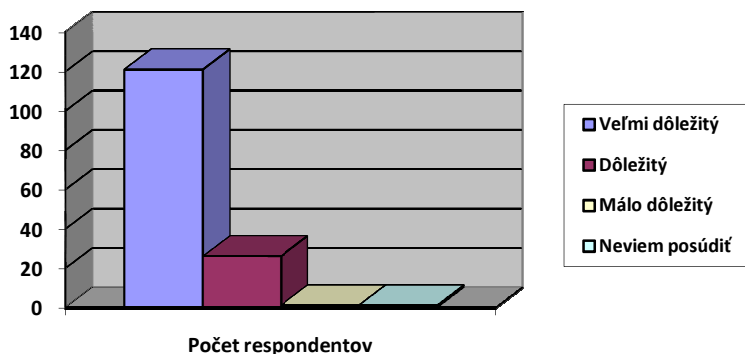
Na základe analýzy výsledkov je nesporné, že obyvateľstvo obce sa z väčšej miery na obecných zasadnutiach nezúčastňuje. Táto skutočnosť má za následok, že obyvatelia nemajú dostatok informácií o celkovom rozvoji obce ako i o dôležitých zmenách v obci.

5. Akú dôležitosť prisudzujete problémom kvality pitnej vody vo vašej obci.

Tab. 10

[Rozdelenie respondentov podľa stupňa dôležitosti, ktorú prisudzujú problémom kvality pitnej vody v obci]

Stupeň dôležitosti	Počet respondentov
Veľmi dôležitý	121
Dôležitý	26
Málo dôležitý	1
Neviem posúdiť	1

Občania mali na výber štyri možnosti (veľmi dôležitý, dôležitý, málo dôležitý, neviem posúdiť). Najviac odpovedí mala možnosť *veľmi dôležitý* a na jej základe je zrejmé, že obyvatelia si želajú vo svojej obci kvalitnú pitnú vodu. Obec bola v minulosti

napojená na Plavecký Štvrtok (Podhradie), odkiaľ pitná voda bola kvalitná. V súčasnej dobe pitná voda prejavuje vysoké známky tvrdosti vody čo má za následok, že ľudia sú nespokojní.

6. Ktoré problémy vnímate v súvislosti s čistením odpadových vôd vo vašej obci.

Tab. 11

[Najčastejšie problémy s čistením odpadových vôd podľa odpovedí respondentov]

	Počet občanov
Nedobudovaná kanalizácia a ČOV	56
Nedostatočná kapacita ČOV	32
Chýbajúca kanalizácia na dažďovú vodu	44
Nedostatok finančných prostriedkov	56

Z vyhodnotenia odpovedí je zrejmé, že občania pociťujú veľké nedostatky z hľadiska čistenia odpadových vôd. Najviac podľa nich v obci chýba nedobudovaná kanalizácia a ČOV a taktiež nedostatok finančných prostriedkov. I keď pomer rozdielov vo všetkých štyroch možnostiach je minimálny.

7. Čo by ste privítali vo vašej obci z hľadiska odpadového hospodárstva?

Tab. 12

[Rozdelenie respondentov podľa vyjadrenia čo by privítali vo svojej obci z hľadiska odpadového hospodárstva]

	Počet odpovedí
Zriadenie obecného kompostoviska	60
Častejší vývoz kom. odpadu	53
Častejšie pristavenie veľkoobjem. kontajnerov	60
Som spokojný, nič by som nemenil	7

Z hľadiska odpadového hospodárstva by väčšina obyvateľov privítala zriadené obecné kompostovisko na likvidáciu biologického odpadu, lebo nie každý obyvateľ vlastní domáce kompostovisko, častejšie pristavenie veľkoobjemových kontajnerov (nakoľko sú pristavované len 2 krát do roka) aj častejší vývoz komunálneho odpadu, nakoľko sa

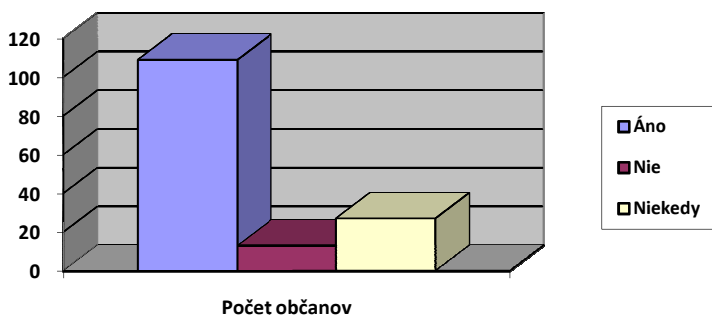
uskutočňuje každý druhý týždeň. Len 7 obyvateľov je spokojných so situáciou na úseku odpadového hospodárstva, ktorá sa v obci nachádza.

8. Zúčastňujete sa na separovanom zbere odpadov?

Tab. 13

[Rozdelenie respondentov podľa účasti na separovanom zbere odpadov]

Účasť na separovanom zbere	Počet občanov
Áno	109
Nie	13
Niekedy	27

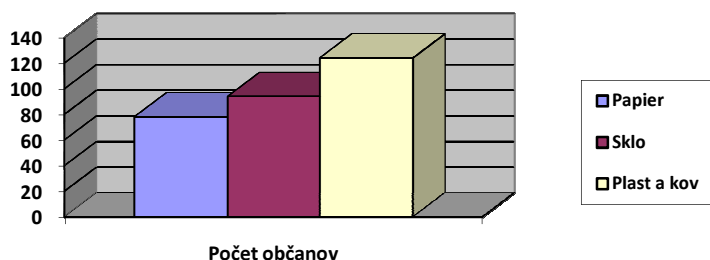
Na separovanom zbere odpadov sa aktívne zúčastňuje 109 respondentov zo 149 opýtaných respondentov. Vyhodnotenia potvrdzujú úspešné zavádzanie separovaného zberu v obci. Respondenti, ktorí odpovedali na otázku *Nie*, mali možnosť uviesť dôvod prečo sa na separovanom zbere nezúčastňujú. Z 13 respondentov 5 odpovedali, že sa im nechce.

9. Ktorú z komodít separujete vo Vašej domácnosti?

Tab. 14

[Rozdelenie komodít podľa počtu odpovedí respondentov]

Komodity	Počet občanov
Papier	78
Sklo	94
Plast a kov	124

V domácnostiach sa najviac separuje plast a kov, na druhom mieste sa nachádza sklo a ako tretia komodita, ktorá sa najmenej separuje je papier. V minulosti sa na aktívnom zbere papiera podieľala Základná škola.

10. Ako zabezpečujete likvidáciu biologického odpadu?

Tab. 15

[Rozdelenie respondentov podľa možností likvidácie biologického odpadu]

Spôsoby	Počet občanov
Vo vlastnej domácej kompostovni	91
Vývozom mimo obec (polia, krajnice ciest...)	22
Odvozom na najbližšie kompostovisko	36

Po vyhodnotení vznikol záver, že 91 respondentov likviduje biologický odpad vo vlastnej kompostovni a tým prispievajú k ochrane a tvorbe životného prostredia. Na základe dotazníka sa nedá zistiť skutočnosť, či daní obyvatelia naozaj vlastnia domáce kompostárne alebo nie. Na rozdiel od týchto respondentov sa vyskytujú v obci i respondenti (ich počet je 22), ktorí biologický odpad vyvážajú mimo obec. Tí, naopak prispievajú k znečisťovaniu životného prostredia a stávajú sa tvorcami čiernych (nelegálnych, divokých) skládok. Obec to rieši pomocou obecného rozhlasu, kde vyzýva obyvateľov, aby nevyvážali odpad mimo obec.

11. Rozumiete pojmu nelegálne usmrcovanie a týranie domácich zvierat?

Respondenti mali na výber dve možnosti, rozumiem a nerozumiem. Zo 149 opýtaných respondentov odpovedalo 13 respondentov, že nerozumejú tomuto pojmu. 136 respondentov pojmu rozumelo a zároveň mohlo odpovedať na nasledujúcu otázku. Na základe získaných informácií chýba osveta a informovanosť zo strany obce, nakoľko sa

v obci vyskytujú i obyvatelia, ktorý nemajú základné znalosti o ochrane životného prostredia.

12. Vyskytujú sa prípady nelegálneho usmrcovania a týrania domácich zvierat vo

Vašej obci?

Respondenti mali na výber z odpovedí áno a nie. *Áno* odpovedalo 78 respondentov, *Nie* odpovedalo 58 respondentov. Na základe týchto odpovedí sme dospeli k záveru, že k takýmto prípadom v obci dochádza. Respondenti mohli uviesť i príklady. Z príkladov, ktoré boli uvedené vyplýva, že obec nemá záujem situáciu riešiť. V ochrane domácich zvierat obec prehliada všetky zákony.

Najčastejšie príklady, ktoré boli uvedené:

- V lesoch, na súkromných pozemkoch aj na konci záhrad obyvateľov, ktoré končia u lesa sa nachádza veľké množstvo pascí kladených pytlíkmi
- Psy sa viac krát strieľali priamo na ulici v obci
- Niektorí obyvatelia strieľajú na rôzne domáce zvieratá priamo z okien svojich domov
- Veľa psov je týraných, sú uviazaní na reťazi celý svoj život, na pohľad je vidieť že nedostávajú žiadnu opateru
- Zabíjanie psov a mačiek
- Zabíjanie nechcených mláďat psov a mačiek
- Ak majitelia nechcú už zviera, dajú ho odstreliť, alebo ho utopia
- Našli sa vyhodené šteniatka psov
- Vyhadzovanie nechcených psov z idúcich áut
- Veľmi zaujímavý príklad bol, že niektorí daní respondenti (6) boli ako svedkovia vyššie uvedených prípadov a riešili to žiadosťou o pomoc pána starostu. Zo strany

pána starostu im vraj bola prisľúbená pomoc pri riešení danej situácie, ale do teraz sa žiadnej pomoci nedočkali

Zhodnotenie anonymného dotazníka ako komplexu informácií:

Prieskum verejnej mienky formou metódy anonymného dotazníka bol úspešný a priniesol veľa dôležitých informácií o tom, ako obyvatelia posudzujú kvalitu životného prostredia v danej obci. Na jeho základe sú navrhnuté opatrenia a odporúčania na zlepšenie stavu životného prostredia v obci. Podľa výsledkov má obec ešte veľa pred sebou aby zaistila kvalitu životného prostredia aj ku spokojnosti svojich občanov.

4.4 Návrh opatrení a odporúčaní na zlepšenie súčasného stavu životného prostredia v obci

Právnu legislatívu na ochranu životného prostredia stanovuje vláda SR. Prijatím Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územne celky, množstvo kompetencií a povinností v oblasti ochrany životného prostredia prešlo na jednotlivé samosprávy. Tu vzniká veľký problém z dôvodu, že obce nemajú dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie svojej zodpovednosti.

Najväčšou problematikou obce je odpad. Nachádza sa všade – v lese, v riekach, potokoch, na poliach, lúkach a pri cestách. Aj keď je zabezpečený zber a odvoz komunálneho odpadu, úspešne sa zavádza systém separovaného zberu a sú dva krát ročne pristavené veľkoobjemové kontajnery, toto stále nestačí. Jediným riešením by bolo neprodukovať žiadny odpad, alebo tento odpad znovu spracovať, aby bol opäť použiteľný. Taktiež z hľadiska vodného hospodárstva a ochrany krajiny a prírody má obec ešte veľa pred sebou, aby zabezpečila prijateľnú ochranu životného prostredia. Nie je dobudovaná kanalizácia, chýba kanalizácia na dažďovú vodu, nie je zabezpečená ochrana domácich zvierat.

Obec má prijaté Všeobecne záväzné nariadenie o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a Všeobecne záväzné nariadenie o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré musí každý občan obce dodržiavať. Povinnosťou občana je taktiež zapojiť sa do systému zberu komunálnych odpadov v obci, užívať zberné nádoby, ktoré sú na to určené, triediť odpad, na čo sú obcou určené vrecia, rozlíšené farebne, a taktiež drobné stavebné odpady treba ukladať na miesta

určené obcou. Z VZN zároveň obci vyplýva povinnosť prejednávať priestupky a ukladať pokuty za tieto priestupky.

Na základe analýzy súčasného stavu životného prostredia v obci, ako i na základe analýzy prieskumu verejnej mienky vykonanej metódou dotazníka, boli navrhnuté opatrenia:

- Obec by mala dodržať zverenú kompetenciu a prejednávať priestupky a udeľovať pokuty v oblasti odpadového hospodárstva
- Rozšíriť pridelenie zberných nádob – doteraz na 5 obyvateľov domácnosti bola pridelená jedna nádoba, čo je nepostačujúce, alebo zabezpečiť častejší vývoz komunálneho odpadu. Väčším počtom zberných nádob a častejším vývozom komunálneho odpadu by sa predchádzalo vzniku čiernych skládok
- Občania by taktiež privítali častejšie pristavenie veľkoobjemových kontajnerov.
- Zriadiť kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad, alebo miesto na to určené. Obecne kompostovisko môže obci zabezpečiť prísun finančných prostriedkov, ak by obec vzniknutý humus ponúkla za symbolickú cenu obyvateľom, ktorí nevlastnia domáce kompostoviská ako „zelené hnojivo“
- Využívať možnosti získania finančných prostriedkov na zníženie množstva odpadov kompostovaním z fondov EÚ ako aj z Envirofondeu
- Zvýšiť stabilitu územia na plochách priemyselných a skladových areálov kde chýba zeleň. Okolo areálov sa navrhujú vysadiť pásy izolačnej zelene
- Zaisťovať dostatočnú informovanosť obyvateľstva a propagáciu ochrany životného prostredia prostredníctvom obecných informačných tabúl a skriniek, vydávaním brožúra letákov, z ktorých sa môžu obyvatelia dozvedieť všetky dôležité základné informácie o ochrane životného prostredia
- Obnoviť aktivity, ktorými v minulosti Základná škola prispievala k čisteniu vodných zdrojov
- Dobudovať kanalizáciu a čističku odpadových vôd
- Vybudovať kanalizáciu na dažďovú vodu
- Riešiť nelegálne usmrcovanie a týranie domácich zvierat prostredníctvom Ochrany zvierat, Slobody zvierat, Úradom životného prostredia

- Zabezpečiť rekultiváciu a sanáciu čiernych skládok a následne zabrániť vzniku novým čiernym skládkam prostredníctvom sankcií a pokút

Na základe analýzy právnych predpisov a na základe zhodnotenia súčasného stavu životného prostredia môžeme konštatovať, že stav jednotlivých oblastí životného prostredia v obci vykazuje rôznu úroveň zaťaženia. Ani jedna z oblastí, či odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo alebo ochrana krajiny a prírody nie je bezproblémová. Najväčšie problémy sa vyskytujú v odpadovom hospodárstve, ochrane krajiny a prírody – na úseku ochrany domácich zvierat.

Odpad sa vytváral v minulosti, vytvára sa dnes, aj sa vytvárať bude, pokiaľ človek pre svoj život bude mať veľké nároky a situáciu o odpade nebude riešiť. Môže sa stať, že naše potomstvo nebude mať krásne zelené lesy a lúky, ale kopy plné odpadov. A takéto dedičstvo pre naše deti zanechať nechceme. Stále je viac ľudí, ktorí si uvedomujú, že naše počínanie je špatné. Treba to radikálne zmeniť a to od základov. Tie základy by sme mali hľadať v našich deťoch, ktoré budú pokračovateľmi našej dobrej myšlienky.

Obec ako držiteľ právomocí na úseku ochrany životného prostredia by sa mala zamyslieť a začať čo najskôr s nápravou. Hlavným odporúčaním pre obec je zmeniť postoj ku všetkým aspektom životného prostredia. Nestačí úspešne zavádzať triedený zber odpadu, keď na druhej strane nie je doriešený systém zberu tak, aby vyhovoval aj obyvateľom obce.

Nestačí sa starať o obecnú zeleň, keď obyvatelia nemajú kde biologický odpad vyviešť a riešia to vývozom mimo obec. Aktívni pracovníci by mohli vypomáhať starším alebo zdravotne postihnutým občanom pri triedení odpadu, odvozom biologického odpadu na kompostovisko.

Obyvatelia nepoznajú základné pojmy v oblasti ochrany životného prostredia, niektorí nevedia ani čo je separácia či nelegálne usmrcovanie domácich zvierat.

Náprava by mala začať najskôr osvetou, občania by mali mať poskytnutý dostatok informácií ohľadne možností na ochranu životného prostredia. Pre občanov sa môžu uskutočňovať besedy, kde by im bolo vysvetlené, že separáciou odpadov, využitím kompostovísk sa môže obec dopracovať k zníženiu poplatkov za komunálny odpad. Nevypúšťaním odpadových vôd do záhrad zlepšia kvalitu podzemnej aj povrchovej vody. Vysvetliť im základné pojmy ako je nelegálne usmrcovanie a týranie domácich zvierat, čo takéto konanie má za následok voči zvieratú i voči spôsobovateľovi. Občania by taktiež

mali mať prístup ku všetkým dôležitým informáciám, k zmenám, ktoré obec zaviedla, alebo má v pláne zaviesť. Ved' zverejňovanie informácií obyvateľom je jednou z povinností obce.

Snahou samospráv je, aby ľudia mysleli pozitívne, aby sa lepšie spôsoby nakladania s odpadmi stali súčasťou ich každodenného života. Veľmi boľavým miestom obce sú čierne skládky, vytvárané nezodpovednými občanmi. Tieto treba odstrániť a na ich miesto vysadiť zeleň. Prísnyimi sankciami zabrániť vzniku nových čiernych skládok. Fotografická dokumentácia čiernych skládok je uvedená v *Prílohe č.4*.

5. Záver

Diplomová práca sa zaoberá ochranou životného prostredia v obci Šajdíkove Humence a dodržiavaním kompetencií obcou v danej oblasti.

Prvá časť práce bola zameraná na základné pojmy, všeobecnú ochranu životného prostredia na úseku odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva či ochrany prírody a krajiny. Zároveň sa venuje i druhom znečistenia vôd a spôsobom ich čistenia, znečisteniu povrchových a podzemných vôd, rozdeleniu odpadu a systémom ich zberu, likvidácii odpadu, biologickému odpadu ako i nebezpečnému odpadu.

V druhej časti je stanovený cieľ diplomovej práce „Zhodnotiť súčasný stav životného prostredia v obci Šajdíkove Humence v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny“. Následne na základe získaných výsledkov navrhnúť opatrenia, ktoré by prispeli k zlepšeniu ochrany životného prostredia v obci, ktorý je rozdelený do niekoľkých čiastkových cieľov. Prvým čiastkovým cieľom bola analýza právnych predpisov na úseku ochrany životného prostredia, konkrétne v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a v oblasti ochrany prírody a krajiny. Druhým bolo zhodnotenie a analýza súčasného stavu vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a ochrany prírody a krajiny v skúmanej obci, následne zhodnotenie prieskumu verejnej mienky, ktorá bola uskutočnená metódou anonymného dotazníka a návrhy opatrení na podporu ochrany životného prostredia obci.

Tretia časť diplomovej práce je venovaná charakteristike obci, metódam, ktoré boli v práci použité a vzniku diplomovej práce ako celku.

V štvrtej časti sa práca venuje rozpracovaniu každého stanoveného čiastkového cieľa. Analyzuje právne predpisy, na základe ktorých má obec vymedzené kompetencie a právomoci. Zhodnocuje súčasný stav životného prostredia v obci, aké množstvo odpadov vyprodukuje, ako zabezpečuje ich zber, odvoz a likvidáciu. Taktiež ako zabezpečuje prívod pitnej vody, odvádzanie znečistených vôd a spôsoby čistenia znečistených vôd. V závere štvrtej časti bol uskutočnený prieskum verejnej mienky a na jeho základe navrhnuté opatrenia.

V časti *Záveru a odporúčania* boli na základe výskumu definované problémy v obci a navrhnuté odporúčanie, ktoré by prispelo k zlepšeniu stavu životného prostredia v obci aj ku spokojnosti obyvateľov obce.

Zoznam použitej literatúry

1. BELAJOVÁ,A. – BALÁŽOVÁ,E. 2003. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. Nitra: SPU, 2004.
2. ČERMÁK,O. a i.. 2008. *Životné prostredie*. Bratislava: STU, 2008. ISBN 978-80-227-2958-1
3. ČERMÁK,O – KEBÍSEK,M. 2008. *Odpadové hospodárstvo*. Bratislava: STU, 2008. ISBN 978-80-227-2920-8
4. DANKO,J. 1993. *Vhodnosť územia pre výber odpadov v okrese Senica*. Bratislava: Geohyco, 1993. 60s.
5. FORMAN,R. T. T – GODRON,M. 1993. *Krajinná ekológia*. Praha: Academia, 1993. ISBN 80-200-0464-5
6. GALOVIČ,P. 2004. *Povinnosti a práva obcí pri nakladaní s komunálnymi odpadmi vo vzťahu k minimalizácii odpadov, separovanému zberu odpadov a ich opätovnému použitiu*. Spoločnosť priateľov zeme. In Rukoväť samosprávy, roč.2004, s.5-12
7. GARBIEROVÁ,D. a.i. 2001. *Okres Senica*. Senica: Okresný úrad Senica, 2001. ISBN 80-968597-0-6
8. HEČÍK,M. 2004. *111 otázek a odpovědí o životnom prostředí*. Ostrava: Montanex, 2004. ISBN 80-7225-123-6
9. JUREKOVÁ,Z. – KOTRLA,M. 2008. *Obnova ekosystémov*. Nitra: SPU, 2008. ISBN 978-80-552-0023-1
10. KOŠIČIAROVÁ,S. a i.. 2002. *Právo životného prostredia – Všeobecná časť*. Šamorín: Heuréka, 2002. ISBN 80-968 567-5-8
11. KOŠIČIAROVÁ,S. a i.. 2002. *Právo životného prostredia – Osobitná časť*. Šamorín: Heuréka, 2002. ISBN 80-89 122-01-9
12. KRIŠTOF,M. a i.. 2003. *Obce a ochrana drevín*. Banská Bystrica: ŠOPSR a MŽPR SR, 2003.
13. KVASNIČKOVÁ,D. a i.. 2002. *Životné prostredie*. Bratislava: Media Trade, 2002. ISBN 80-08-033-41

14. MOŇOK, B. 2009. *Kampaň na rozvoj kompostovania na Slovensku*. [online], [cit. 2011-01-25]. Dostupné na: <<http://stary.biom.cz/mag/16.html>>
15. NIGEL, L. 2009. *Vraťme se k rozumu*. Praha: Dokořán, 2009. ISBN (EAN) 9788073632427
16. NOSKOVIČ, J. a i.. 2003. *Ochrana a tvorba životného prostredia*. Nitra: SPU, 2003. ISBN 80-8069-263-7
17. PIATRIK, M. a i.. 2007. *Základy environmentalistiky*. Skalica: SEVŠ, 2007. ISBN 978-80-969 700-2-5
18. ŘÍHA, J. 1993. *Vplyv investíc na životné prostredie*. Praha: 1993, 348str.
19. SOLDÁN, M. – SOLDÁNOVÁ, Z. – MICHALÍKOVÁ, A. 2005. *Ekologické nakladanie s materiálmi a odpadmi*. Bratislava: STU, 2005. ISBN 80-227-2223-5
20. SOTOLÁŘ, J. 2003. *Zákon o obecnom zriadení*. Košice: Sotac, 2003. ISBN 80-96 8356-1-0
21. STREĎANSKÝ, J. a i.. 2005. *Hodnotenie kvality životného prostredia*. Nitra: SPU, 2005. ISBN 80-8069-625-X
22. ŠOOŠ, Ľ. 2007. *Environmentálne technológie*. Bratislava: STU, 2007. ISBN 978-80-227-2627-6
23. ŠŤASTNÁ, J. 2007. *Kam s nimi*. Bratislava: Ekonóm, 2007. ISBN 80-85005-72-7
24. TECHNICKÉ SLUŽBY MESTA SENICA, 2006. *Komunálne odpady*. [online], [cit.2011-01-13]. Dostupné na: <http://www.tssenica.sk/?page=komunalne_odpady>
25. TUREKOVÁ, J. – CÁLIKOVÁ, E. 2003. *Právne aspekty životného prostredia*. Bratislava: STU, 2003. ISBN 80-227-1868-8
26. *Všeobecne záväzné nariadenie č.6/2004 o nakladaní s komunálnym odpadom a s drobným stavebným odpadom na území obce Šajdíkove Humence* [cit.2011-01-03]
27. Zákon č. 416/2001 *O prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky*, NR SR, Uverejnené v Zbierke zákonov č. 171/2001
28. Zákon č. 223/2001 Z. z. *O odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 553/2001 Z. z. a zákona č. 96/2002 Z. z.*, NR SR
29. Zákon č. 364/2004 Z. z. *O vodách* a o zmene zákona Slovenskej Národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), NR SR

Prílohy

1. CD médium – diplomová práca a prílohy v elektronickej podobe
2. Základná legislatíva, ktorá vymedzuje práva a povinnosti obce na úseku ochrany životného prostredia:
3. Formulár dotazníka, ktorý bol použitý pri prieskume verejnej mienky
4. Fotografická dokumentácia čiernych skládok a skládok biologického odpadu v obci Šajdíkove Humence

Príloha č. 2

Základná legislatíva, ktorá vymedzuje práva a povinnosti obce na úseku ochrany životného prostredia:

- Základným zákonom Slovenskej republiky je Ústava Slovenskej republiky, ktorá bola prijatá pod č. 460/1992 Zb. a zmenená ústavnými zákonmi č. 244/1998 Z. z., č. 9/1999 Z. z. a č. 90/2001 Z. z.,
- Zákon č. 384/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej Národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach v znení zákona č. 515/2008 Z. z.,
- Zákon č. 394/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 364/2004 o vodách
- Vyhláška MŽP SR č. 398/2002 o podrobnostiach určovania pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd,
- Zákon č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami
- Zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve (správa rybolovu)
- Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov,
- Vyhláška MŽP SR č. 732/2002 Z. z. o zozname zálohovaných obalov, ktoré nie sú znovu použiteľné a o zálohovej výške a o výške zálohy za obaly, ktoré sú opakovane použiteľné,
- Zákon č. 119/2010 Z. z. o obaloch a o zmene zákona č. 223/2001 o odpadoch,
- Zákon č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadu,
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- Zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 553/2001 Z. z. a zákona č. 96/2002 Z. z.,

- Zákon č. 386/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o dopadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 24/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o odpadoch,
- Zákon č. 396/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov,
- Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí
- Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia,
- Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,
- Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy,
- Zákon č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
- Zákon č. 587/2004 o environmentálnom fonde,

Príloha č. 3

Dotazník

Vážení občania,

dovoľujem si Vás požiadať o spoluprácu pri vyplnení anonymného dotazníka. Na základe dotazníkov vyhodnotím Vašu spokojnosť s ochranou životného prostredia v obci zabezpečovanou obcou a Vašu spoluprácu pri tvorbe ochrany životného prostredia v obci.

Volám sa Bc. Adela Sekáčová a som študentkou V. ročníka na SPU v Nitre, Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja. Píšem záverečnú diplomovú prácu na tému „Obec a ochrana životného prostredia“.

Informácie budú použité len na štatistické spracovanie v tejto práci a nebudú poskytnuté inému subjektu.

Vami vybranú odpoveď zvýraznite/zakrúžkujte. Pri otázke č. 6,7,9- možnosť výberu viac odpovedí.

1. Pohlavie

- Muž
- Žena

2. Veková kategória

- 15 – 25 rokov
- 26 – 40 rokov
- 41 – 60 rokov
- 61 a viac rokov
-

3. Dosiahnuté vzdelanie ?

- Základné
- Stredné
- Vysokoškolské

4. Zúčastňujete sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva ?

- Áno
- Nie

5. Akú dôležitosť prisudzujete problémom kvality pitnej vody vo vašej obci.

- Veľmi dôležitý
- Dôležitý
- Málo dôležitý
- Neviem posúdiť

6. Ktoré problémy vnímate v súvislosti s čistením odpadových vôd vo vašej obci.

- nedobudovaná kanalizácia a ČOV
- nedostatočná kapacita ČOV
- chýbajúca kanalizácia na dažďovú vodu
- nedostatok finančných prostriedkov

7. Čo by ste privítali vo vašej obci z hľadiska odpadového hospodárstva?

- Zriadené obecné kompostovisko
- Častejší vývoz komunálneho odpadu
- Častejšie pristavenie veľkoobjemných kontajnerov
- Som spokojný, nič by som nemenil

8. Zúčastňujete sa na separovanom zbere odpadov?

- Áno
- Nie
- Niekedy

Ak ste odpovedali Nie, prosím uveďte dôvod :

.....

9. Ktorú z komodít separujete vo Vašej domácnosti?

- Papier

- Sklo
- Plast a kov

10. Ako zabezpečujete likvidáciu biologického odpadu?

- Vo vlastnej domácej kompostovni
- Vývozom mimo obec (polia, krajnice ciest....)
- Odvozom na najbližšie kompostovisko

11. Rozumiete pojmu nelegálne usmrcovanie a týranie domácich zvierat? (ak rozumiete, pokračujte prosím v ďalšej otázke, a ak nerozumiete, na ďalšiu otázku neodpovedajte)

- Nerozumiem
- Rozumiem

Ak ste na túto otázku odpovedali rozumiem, pokračujte v ďalšej otázke, ak ste odpovedali nerozumiem, na ďalšiu otázku neodpovedajte.

12. Vyskytujú sa prípady nelegálneho usmrcovania a týrania domácich zvierat vo vašej obci?

- Ano
- Nie

Ak ste odpovedali ano, uveďte príklad (nie je povinné) .....

.....

Ďakujem za spoluprácu a Váš čas, ktorý ste si našli na vyplnenie dotazníka.

Bc. Adela Sekáčová

Príloha č.4

